

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemam mesечно 1.80
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna petliversta (74 mm
 široka in 3 mm visoka ali nje
 prostor)
 za enkrat . . . po 3 v
 za dva in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren
 popus: po dogovoru.
Poslano:
 Enostopna petliversta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izv. emši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne uradnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Slovenski vladike naši katoliški akademiki mladini.

V petek dne 1. decembra so slovenski vladike Nj. eksc. goriški nadškof dr. Fran Borgia Sedej, ljubljanski knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič, tržaški škof dr. Andrej Karlin in krški biskup dr. Ante Mahnič sprejeli dunajske slovenske in hrvaške katoliške akademike. Na razgovoru so bila vsa pereča vprašanja in življenje in delovanje v naših vrstah.

Prevzvišeni goriški metropolit je govoril o kraljestvu božjem in naši nalogi in sredstvih pravega verskega življenja. Poudarjal je siloviti pomen filozofije, znanja o zadnjih vzrokih stvari, ki nam je neobhodno potrebno, če hočemo sami hoditi in druge voditi brez zmot. Na koncu je prisrčno pozival k ljubezni in edinosti in končal s prepričanjem, da zmagamo z vero v Kristusa. Krški biskup dr. Mahnič je v hrvaškem govoru govoril o edinosti in načelih, o raznih mnenjih v naših vrstah, o zahtevah katoliške taktike, o upanju, ki ga bratska naroda stavi na mlado generacijo, o našem verskem, kulturnem in političnem cilju, o molitvi za mrtve tovariše in o žrtvah, ki smo jih dolžni v našem življenju in delovanju. Ljubljanski vladika je poudarjal veliko nalogo, ki jo ima in jo bo še bolj imela lajska inteligenca. Povedal je, kako se bo poskrbelo za razširjenje in poglobitev filozofične izobrazbe med nami. Omenil je tudi, da so najvišji krogi v državi prepričani o izrednem domoljubju slovenskega naroda. Govoril je o vplivu vojne na npravo življenje našega ljudstva in končal s prisrčnim pozivom, da naj obilno molimo zase in svoj narod. Tržaški vladika je poudarjal veliko važnost akademskih društev, priporočal Marijine kongregacije in dal nekaj praktičnih nasvetov za učenje in bodoči poklic.

V prisrčnem prostem razgovoru z vsakim posameznikom se je pokazalo naše iskreno medsebojno razmerje in velika ljubezen in skrb naših nadpastirjev za naše akademike, ki so bili zelo veseli in hvaležni za znamenit sprejem. Razgovor je trajal poldruge uro, nakar je Nj. eksc. goriški nadškof vsem podelil svoj nadpastirski blagoslov.

Slovanski glasevi.

Vodilna načela češke politike so in bodo življenjski interesi dinastije in monarhije in absolutna ravnopravnost naroda te države, s stalnim ozirom na blagor celotnega slovenskega naroda.

te in delov, na harmonično gojitev in brambo upravičenih interesov vseh slojev. Kdor bo hotel marširati po tej poti, nas bo vedno našel na strani dobre pravice. Po »zvezah in zavezah« za »napad in osvajanje«, kakor je to imenovala »N. Fr. Pr.«, pa nimamo in ne bomo imeli poželjenja. Če naši deželani drugega jezika to hočejo, bomo mi prvi, ki radevolje pojdemo na skupno delo z njimi in tudi se ne bomo spominjali z zlo mislijo v duši na neljubo preteklost.

Vedno se bomo hvaležno spominjali, kar smo kulturnih vrednot prejeli od posameznih slovanskih narodov, vedno se bomo tudi zavedali onega, kar smo jim sami dali iz svojega kulturnega življenja. Razume se samoposebi, da bomo vedno zvesto nastopali za ravnopravnost Poljakov, Rusinov, Slovencev in Hrvatov v tej državi, in sicer ravno tako, kakor tudi za svojo. Toda ta izvira že iz našega splošnega programa, in za to stvar ne bo treba nobenih posebnih »paktov«. Tudi ne bo treba posebnih naporov za to uresničenje. Vsaj Poljaki ne bodo potrebovali naše pomoči, tudi Rusini ne. Ostanemo še primorski Hrvati in Slovenci. Toda ti so si pridobili in si pridobivajo toliko zaslug za obrambo monarhije proti Italiji, da bodo komaj prišli v položaj, ki jim ne bi priznal njihovih narodnih pravic.

Češki poslanci ne bodo storili nobenega koraka, da bi vnovič zanetili ali oživljali spore, ampak samo gledajo, da tudi na drugi strani drže »božje premirje«, sedaj med vojno in še bolj po vojni, ko bo treba dolgoletnega dela združenih vseh najboljših sil vseh narodov.

Slovanski politiki tudi v sedanjem času vodijo posvetovanja za te cilje. Vsi avstrijski slovanski narodi so z veliko hvalečnostjo sprejeli manifest novega vladarja, ki hoče čim prej kakor mogoče prirediti na ustavo, »da hoče svojim narodom biti priča in ljubezniv knez, ki hoče spoštovati njihove ustavne svoboščine in druge pravice in skrbno varovati enakopravnost za vse«.

Živahna vladarjeva volja za hitro obnovo ustavnega življenja je slovanskim narodom Avstrije porok za lepšo bodočnost, v kateri nam bo sijalo solnce enake pravice, ustavne svobode in njegove očetovske naklonjenosti.

Dnevna zavetišča za šolsko mladino.

Pred tremi tedni je prinesel »Slovenec« članek, v katerem je opozarjal

na razne napake pri vzgoji mladine. Vzgoja mladine je odvisna od domače hiše, od šole in od tega, kar se otrokovo vidu in sluhu nudi v javnosti. Na vseh teh treh vzgojnih poljih je treba temeljite reforme, če hočemo rešiti mladino; s samo krparijo, s posameznimi dobrimi podjetji se ne bo veliko doseglo. To je bila vsebina onega članka. Mimogrede je bilo v njem rečeno tudi to, da so dnevna zavetišča nekaj lepega, da pa ne bodo rešila naše mladine. Slišalo se je, da so nekateri ta stavek porabili za orožje proti dnevnim zavetiščem. Pisec imenovanega članka pa ni imel namena, pobijati naprave, ki ji nihče ne more odrekati velike koristi za našo mestno mladino, hotel je le poudarjati, da je treba storiti še več, še veliko več, če hočemo vzgojiti nov, boljši rod.

Pa pogledajmo sedaj dnevna zavetišča, njihove koristi in nevarnosti.

Voditelj neke šole je pripovedoval, da so v njegovi šoli v 1. in 2. polletju postavili na tehtnico vsakega posameznega učenca. Izmed vseh učencev so v 2. polletju tehtali menda samo štirje nekaj več kakor v 1. polletju. To je bilo v minulem šolskem letu, ko je bilo še več mleka in več tudi drugih jedil. Letos je manj hrane, in kar je je, ni najboljše kakovosti. Če bi otroci revnejših rodbin dobivali vsak dan tečno kosilo, bi se jim storila velika dobrota. Ze v tem pogledu so torej dnevna zavetišča izredne važnosti, ker je z njimi združena prehrana tistih otrok, ki se sprejmejo vanje.

Toda prehrana revnih šolskih otrok bi se mogla vršiti tudi brez dnevnih zavetišč. Nekaj drugega je, kar daje tem zavetiščem še večji pomen: to je vzgoja revne mladine. Ves tisti čas, ki ga preživi mladina v zavetišču, bi se moralo vzgojno nanjo delovati. Zato bi bilo treba paziti pri zavetiščih posebno na te-le reči:

Vse osebe, ki se jim izroče dnevna zavetišča, bi morali biti izkušeni in zanesljivi vzgojitelji. Izmed dobrih naj bi se izbrali najboljši. Med njimi naj bi tudi duhoven, ki naj bi redno zahajal v zavetišča med otroke.

Vsa vzgoja v zavetiščih mora biti verska, ker nobena drugačna vzgoja nima moči, da bi slabe otroke poboljšala in dobre obvarovala pohujšanja. Posebno potrebno je v zavetiščih strogo nadzorstvo. Če ni nadzorstva, se lahko zgodi to in ono, kar bi ne bilo otrokom v prid.

V zavetiščih med šol. letom bodo morali otroci porabiti čas za to, da se nauče vsega, kar je treba za šolo. Nekaj časa bo treba za razvedrilo. Zelo dobro bi bilo, da bi se jim tudi preskrbelo kako primerno delo, ki naj bi ne bilo samo igrača, ampak resnično koristno delo. Saj je tudi to velike važnosti pri vzgoji, da odvadimo otroke škodljivega pohajkovanja in jim vcepimo ljubezen do dela.

Paziti je treba tudi na to, da se taki otroci sprejmo v zavetišča, ki so teh najbolj potrebni. Zato se naj določevanje, kdo naj se sprejme v zavetišče, prepusti odboru, ki je v njem tudi župnik, ki pozna družinske razmere v fari.

Važno vprašanje je tudi, kdo naj prevzame nadzorstvo nad otroškimi zavetišči v Ljubljani. Saj nam ni treba še posebej poudarjati, kolikoga pomena je nadzorstvo pri vsakem človeškem podjetju, posebno pri mladini je treba v vseh ozirih krepkega nadzorstva, ki nam že s svojo preteklostjo da dovolj garancije, da bo vzgoja mladine v pravih rokah. Šolski nadzorniki, voditelji, katehetje imajo tukaj lepo polje.

Če vam je blagor mladine res pri srcu, hitro kaj ukrenite. Zima je tu: otroci stradajo in zebe jih in šolskega pouka imajo tako malo. Na vrata vam trkajo: odprite jim.

Preko hriba.

(Izvirno poročilo »Slovenca« s tolminskega bojišča.)

Bilo je na isti dan popoldne, ko so hranili zemske ostanke rajnega cesarja. Na južnem bojišču so v poslednjih grmelj topovi in naznanjali, da sovražstvo niti ob grobu sivolasnega vladarja ni ponehalo, ampak divja z isto nebrzdano silo čez nove kronane glave in mlajše rodove naprej, naprej. Sovražstvo je v krvi in ni samo beseda.

Dan je bil oblačen, — čez in čez nebo so viseli težki oblaki kot žalna bandera in se dotikali gora, ki so sključile svoje hrbte pod svinčeno težo. Mrzla vlaga je neprenehoma zebela v kožo, mrak je ležal pod gozdovi in hribu, pod katerimi se je vlekal pot in me stiskal v svojo notranjost. Pod menoj senožeti, padajoče v ostro zasekano in temno dolino, po kateri se je zvijala proti jugu sopihajoča »železna kača«, ki je po prerokbi starih ljudi prinesla hudo na svet.

Nad gorami, zaklepajočimi jugozapad, je zijal kos svetlega neba, oprtega na vr-

LISTEK.

Poglavje o naši literaturi.

Ljubljana, 7. dec. 1916.

Nekoč smo sanjali velike sanje. Govorili smo o našem ljubljenskem slovenskem narodu in sanjali smo, kako bi bilo to lepo, ako bi tudi pri nas bilo mogoče nekoliko dvigniti do višje stopinje tisto naše neboljeno dete, kateremu pravimo lepa umetnost. V sanjah smo si predstavljali, kako bi to bilo nekaj čudovito lepega, ko bi dobili mi, ki vendar stremimo mogoče tja v veliko brezmejno daljo — po našem slovenskem vseučilišču, nekak svobodni forum za našo lepo umetnost. Videl sem, kak velik plamen se je vžgal takrat v mladih srcih ob tej veliki drzni misli, toda vsak se je bal dati izraza temu svojemu hotenju po tistem velikem nedosežnem idealu.

Ko pa zrem pred seboj dovršen letnik letošnjega »Dom in Sveta«, vidim v njem resen trud, približati se temu idealu. Dr. Izidor Cankar je prevzel to nalogo, da uresniči ta velika hotenja in stremjenja naših mladih src. Pogumno so stopili pred nas »dominsetovci« in pokazali kvizku pot naši umetnosti. Ne posamezna struja mesečnih sanjačev, ampak struja ljudi, ki so hoteli izliti vse disonance svojih umetniških duš v celoto, nam je pričela graditi novo zgradbo v našem leposlovju. Ponosni

smo na te naše ljudi! In ponosni smo, da je ravno naša katoliška literatura, ki jo sedaj mi razumemo pod imenom »Dom in Svet«, stopila v ospredje in pokazala našemu slovenskemu slovtvu smer, določeno smer, nova pota. Med vojno viro je vzrastel letošnji letnik »Dom in Sveta«. Kot da bi hotel poslati veselo poročilo v strelske jarke vseh naših bojišč, sredi prelivanja naših jarkov kri in umirajo, v kjer krvave zarje. In res smo veseli tega našega »Dom in Sveta«, tega našega novega poglavja v naši literaturi. Kdor ljubi naš narod res s srcem in z dušo, ta ne bo šel več mimo tega velikega našega dogodka, te naše slovtveno-umetniške revije.

XXIX. letnik »Dom in Sveta«. Stari naši znanci v slovanski literaturi stoje tu pred nami in grade z mladimi slovansko literaturo. Pisatelj »Svobodnega solca« Fr. S. Finžgar zbira s svojimi globoko zamišljenimi ilustracijami o trpljenju našega ljudstva slovtveno gradivo o svetovni vojni. In upamo, da bo iz tega gradiva sestavil veliko celoto. Dr. Ivo Pregelj je krenil s svojimi »Tlačani«, ki so z zadnjo številko »Dom in Sveta« dovršeni, čisto v novo fazo svojega umetniškega razvoja. Zgodovina goriškega kmečkega punta, katere se je Lojze Remec s svojim »Kmečkim puntom« dotaknil, je našla v Preglju svojega mojstra »Zgodovina našega trpljenja«. Prečitaj Ivan Cankarjeve novelice — ali ni to pri Ivanu Cankarju nekaj čisto novega — to ni več negacija, ampak pozitivno delo. Te

»Podobe iz sanj« — ali ni to res živa slika naših ljudi, kot jo je slikal res umetnik. Dalje Izidor Cankar, Šorli, Bevk, Velikonja, Majcen, Pahor, Milčinski, Detela, Lovrenčič, Sardenko in mlajši — res nekaj živega, zdravega, kar ima v sebi jedro življenja. Pred nami vstaja umetniška sila Dantjevega, izražena v vezani slovenski besedi v res skrbnem dr. Debečevem prevodu. In okvir, oblika »Dom in Sveta« — te izvršne slike naših slovenskih umetnikov, dalje fino izbrane reprodukcije največjih svetovnih umetnikov s posebnim ozirom na katoliško umetnost. S skladbami dr. Premrla in dr. Kimovca nas je uvedel »Dom in Svet« tudi na drugo polje naše umetnosti — do slovenske glasbe.

To je naš »Dom in Svet«, katerega smo veseli in ga mora biti vesela vsa naša slovenska javnost.

S prihodnjim letom stopa »Dom in Svet« v trideseto leto svojega obstoja. In mislim, da ne bo dr. Izidor Cankar nič hud name, če povem, da bo to svojo tridesetletno obletnico inauguriral »Dom in Svet« v posebni januarski jubilejni številki, ki naj bi dala vsaj nekaj pregleda o naši sedanjosti slovenski književnosti.

Dr. Izidor Cankar je napisal kot uvod v tridesetletnico »Dom in Sveta« »Trideset let«. Te vrstice so kot simbol vsega stremjenja »Dom in Sveta«. Mlajše in starejše umetniške sile v harmoniji disonantnih stremljenj med seboj, mlajših in starejših poimovanje — o naši umetnosti, o naši kri-

tiki — ki se samo na zunaj v formi ne strinja, ki pa je v jedru pojmovanja edina. Mladostna energija mladih sil hoče naprej — a regulativ starejših naših izkušenih estotov in umetniških kritikov — dr. Ušeničnik, ki nam je letos podaril »Knjigo o življenju« — jim regulira pot. Res življenje idej. In veseli smo tega pojavnosti življenja!

Dr. Cankar Izidor piše: »Najbolj naravno bi bilo, da bi nam teh trideset let dalo vsaj velikega religioznega pesnika, ki ga tako težko čakamo; naše duše kličejo po njem, da jih razvname v božji ljubezni. — Nič ne obljubljam, da bomo sami storili velike reči, se ne precenjujemo; saj predobro vemo, da je v nas več plemenite volje, nego umetniških moči. Pač pa smo trdno namenjeni, prizadevati si za predpogoje bodoče, boljše in večje književnosti.«

Pozdravljen, »Dom in Svet«!

—lov—

Pisma iz tujine.

II.

Stopil sem v pritlično kapelo. Na prvo oko se je videlo: še najprej sprejme reveža revež. Ker nima bogastva, ima srce. Revna cerkvena družba je slovenskim beguncem prepustila svojo kapelo za službo božjo.

Znani župnik in dekan iz goriške fronte je govoril vsem tem trpečim o Materij beguncem. V srednjih vrstah so sedele matere z malo deco. To je bila beseda za-

hunek Matajurja in tonečega nekam v svetlo daljo. Od tam so sijali žarki v dolino. Zdelo se mi je, da vidim v tisti svetlobi, jasnini in oblačkih palme in vrtove. Ta kos smejočega neba je bil res kot »fata morgana«, zakaj že v naslednjem trenutku se je iz žarkov, sijočih v dolino, odtrgal bobneč strel in se kotalil pod svinčeno nebo, odbil se v gozdu od debel in od sten gora. Odtrgal se je drugi, tretji... svinčeno nebo je bobnelo, gozd je čudovito plakal. Oblak na odprtem nebu nad Matajurjem, o katerem sem mislil, da je palma, je postal mrtvaška glava, in beli sijaj se je spremenil v kri, ki je pričela polzeti v dolino in segla s prsti do debel dreves.

»Tudi danes streljajo.«

»Tudi,« mi je odgovoril kmet, moj sopotnik. »Tudi včeraj so streljali, tudi jutri bodo. Včeraj so silili zrakovlovi čez. Naši so otvorili ogenj nanje, in nihče nam se ni prikazal. Zbrenčali so nazaj, odkjer so prišli. Tudi danes so streljali že nanje. Sicer pa se pripravljajo na hujše streljanje. Mi smo že navajeni. Slišite?«

Močan strel se je odtrgal od Banjske planote nekje in udaril pokopano naju v hrib. Mrak je legel čisto na zemljo in zabrisal črte v daljavi. Skozi oblake je prodirla medla sijavica lune. Po blatni poti je pricepetal oddelek vojakov z mrljami. Težko obložene živali so rastle upognjene iz mraka in tonile v mrak, vojaki so molče in zamišljeni korakali poleg njih. Oglasili so se glasovi in tožna pesem, ki je postajala tišja in tišja, bližje in bližje ko je prihajala, ko so vzrastle prve postave iz teme, je vtihnila popolnoma.

Koraki so vtihnili in glasovi tudi; v razsejanih hišah je zagorela luč kot prijazno oko. Nad jugozapadom je ležala tema, iz katere se je svetlikal pas svetlobe kot mežikajoče oči, lizal nebo in umiral, porajal se zopet; posamezni streli so gluho odmevali v noč.

Drugi dan so grmeli topovi s podvojeno silo. Od Kobarida preko Tolmina in najhujše na strani pri Gorici je odmevalo v oblačen dan v zamolkem trepetu strel za strelom. Deseta ofenziva tolče svoje uničenje nad gorisko deželo, pridobiti hoče Trst in ne pusti tudi naših gora na miru. Naše čete so čuječe in odbijajo spretno vsak nenadni napad, naše ljudstvo zaupa vanje in čaka brez strahu snega in zime, vedo, da ne bo treba tako kmalu menjati ljubelega doma z grenko tujino.

Iz pisem naših junakov.

Horjulski Orel piše izpred Asiaga.

Nahajamo se še vedno na enem in istem mestu in zadržujemo polentarija, da ne more naprej. Snega je padlo pred par tedni skoro do 2 metra, sedaj je pa zopet lepo vreme. Imamo vsaki četrty večer nočno poljsko stražo, podnevi pa delamo in popravljamo svoje postojanke. Kakor sem Ti že zadnjič sporočil, sedaj tukaj ni bojev razen neznatnih prask; igra nam harmonika in smo vedno dobre volje, vendar pa se spominim vsak večer svojih padlih tovarišev, ki so nedavno ravno na tem prostoru našli junaško smrt pred sovražnimi krogla-

mi. Trupla sovražnikov, ki so padli pred našimi postojankami, so sedaj pokrita s snegom. Ostala so nepokopana. Ko je bilo še kopno in sem hodil ponoči okrog na patroljo, sem videl mnogo teh trupel; nehoti se mi je utrla solza v očesu, ko sem videl laške mrtvece po tleh, četudi Laha sovražim. Seveda to ni naša krivda, da Italijani niso pokopani, pač pa so si sami krivi, ker jih niso hoteli pokopati po končanem boju. Sedaj jim tega ni mogoče, ker so trupla med našimi in laškimi postojankami pokrita s snegom. Gospod Dore je zopet pri nas in ga imamo vsi zelo radi. Splošno smo Janezi s svojimi poveljniki zelo zadovoljni. Z mojim prejšnjim predstojnikom Š. sva pred Asiagom v hudih časih, kakor so bili, večkrat kadila oba eno cigareto. Bil je priprost in zato pri Janezih tembolj priljubljen. — Pri Asiagu smo mu zgradili dobro zavetišče, pa žal, da smo ga morali zapu-

Pri blagoslovu.

Sneg je pokrtil hribe in doline. Ni mu bilo zadosti, da je narava dobila čisto drugo lice, ampak je še vedno na letaval v debelih kosmih, kakor bi hotel zasuti lepo dolino anizko. Bilo je že v mraku, ko se zasliši z romarske cerkve frauenberške zvonjenje. Pospešim korake, da bi videl, kaj pomeni nenavadno zvonjenje.

Po dobrih desetih minutah srečno prigazim do cerkve ter vstopim v slabo razsvetljen božji hram. Na obeh straneh so sedeli v klopih vojaki, oboroženi in pripravljeni za takojšen odhod. Duhovnik je že stal pred oltarjem, odklepač tabernakelj, čez nekaj časa je že delil z Najsvetejšim blagoslov. Najsvetejše je izpostavil ter dal po preteku četrty ure zopet blagoslov. Nato se je vstopil pred oltar ter pričel latinsko moliti. Po končani molitvi je šel s kropilom po cerkvi in kropil in blagoslavljal orožje vojakov. Kjer je šel mimo povsod so se vojaki prekrizali. To dejanje mi je bilo jasno dokaz, da so še verni naši vojaki. Kaj sem čutil tedaj, se ne da popisati. Najraje bi padel na kolena in se razjokal — — —

Šest ur pozneje je. Noč je temna, da se ne vidi roke pred sabo. Sneži na vse pretege. V prtiličju ropotajo vojaki z gorskimi palicami in podkovanimi čevlji po kamenitem tlaku. Kmalu se vse pomiri in častnik prične prebirati imena navzočih. Vsi so tu. Trobentač zatrobi »Zum Gebet«, par povelj in vojaki pokleknejo. Trobentač odtrobi, vojaki vstanejo, častnik da povelje za odhod in marškompanija se s težkimi koraki zaziblje po hribu navzdol. Glas harmonike se zasliši, eden fantov zavriska, v naslednjem trenutku že vriska cela stotinja. Ko se vriskanje pomiri že zaori iz krepkih grl pesem:

Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo,

Nazaj še pridemo.

Bog daj, da se vam vsem poslednje uresniči, sem si želel v srcu.

Petje utihuje bolj in bolj, v daljavi se razloči samo še par premikajočih se lučic, znamenje, da se tam premika stotinja naših hrabrih 27tih. JZ.

nje. Mati begunskih mater. Govoril je o betlehenskem hlevu. Niti v rodnem mestu ni bilo prostora za Dete, za rešitelja, ki je bil up in nada ljudstva. Z otrokom je morala na naglo v tujino. Skozi puščavo, mimo divjih zverj. Kaj je danes drugače, ko ne najdeš ljubezni in sočutja! Govoril je o Nji, ki je v nemi bolečini stala pod križem svoje križane ljubezni. S Sinom izvržena iz človeštva, obdana od sovraštva in preklinjanja. Kaj smo vam storili, da smo tako udarjeni, dan na dan? Porušili ste nam v našem rodnom kraju Kalvarijo, toda naše Kalvarije še ni konec. Na kateri postaji križevega pota smo? In je spregovoril o največji begunki, ki je vendar našla zavetje doma med sinovi sv. Franciška v Ljubljani. Ta je rekla: »Jaz pa sem ostala na Gori. Podrli so njeno in naše svetišče, njen in naše domove, toda ona pravi, da se povrne na svojo Sveto Goro in nas bo vzela s seboj. V izgnanstvo je prišel angel in rekel: »Vstani in vrni se, zakaj umrli so, ki so Detetu stregli po življenju.«

Kdaj so bila naša srca tako sprejemljiva za bolečino Matere in Deteta beguncev, kdaj je srce bolj verjelo in upalo v besede angela, ki pride oznanit, da so umrli, ki so stregli po življenju. V tujini je človeška beseda prazna, samo božja beseda je domača in polna tolažbe.

Prejeli so blagoslov Deteta in Matere beguncev in odhajali. Večinoma v črnih oblekah, nekaj mladih mater, precej starih ženic, ki imajo že sinove in morda tudi vnuke v strelskih jarkih. Toda v teh starih licih je razliti čudovit mir, ki ga more materi brez moza, otrok in doma dati samo upanje v Boga, ki je močnejši kakor vsa peklenska in človeška zloba. Stara, sključena ženica z vijoličasto ruto na glavi, kakor prostovoljna spokornica, toda tako mirno je njeno oko, zaupljivo pogleda še

enkrat proti Večni luči in nato svojo sosedo, katero vžge in podpre s tem svojim upanjem. S tem držijo eden drugega pokonci. Da, in pa z upanjem v otrocih, ki imajo tako čudovito lepe obraze, kakor da so odnesli lepoto naše zemlje in zadnji žarek solnca ob Soči s seboj v tujino...

Odprem vrata in zagledam ženske pri umivanju. Prav sem prišel. To so ženske iz naših krajev. Ravno kar so nasitile 68 slovenskih in hrvatskih sirot. Ljubezniva gospa, ki vodi to družino, me prijazno sprejme. Otroci se ravno igrajo. Zavetišče je lepo urejeno; rad sem verjel deklici iz Bovca, da je rada tukaj. Hrane imajo petkrat na dan. Izprva jih niso mogli nasititi, mi je pravila gospa voditeljica. Otroci so nagibali k skrufuloziji; toda sedaj imajo vsega dovolj: hrane, zraka, vsak teden čisto perilo in posteljo v beli, svetli spalnici. Kopajo se vsak teden, vzorno se skrbijo za snago teles in zob. Zdravnik pride vsak dan. Otroci imajo doma slovensko in hrvatsko šolo, katero vodita omenjeni župnik in neka gđ. iz Gorice. Vsi otroci hodijo vsako jutro k maši in obhajilu. Kakor se vidi, jim ne manjka nič, in zato izginjajo iz njih posledice prestanega gorja. Na otrocih se zopet kaže zdravje kraške burje, in duševne zmožnosti otrok se v tem lepem redu in dobri vzgoji in skrbi razvijajo tako lepo, da je veselje in v priznanje vseh dobrih duš, ki so se zavzele za te slovenske sirote. Zavetišče stoji pod okriljem in skrbjo židov, in hvaležnost nam veleva odkritosrčno priznanje in zahvalo. Deset otrok je iz hrvatskega Medulina pri Pulju, ostali pa so slovenski dečki in deklice iz Devina, Doberdoba, Podgore in iz goriških gor, iz Deskel in Bovca.

To zavetišče je oaza slovenskih beguncev v tujini.

Promet zavilkov o božičnem času 1916.

Zaradi pomanjkanja uradniškega in službeniškega osebja kakor tudi prevoznih sredstev bo povečani promet s poštnimi zavitki, ki ga je pričakovati o letošnjem božičnem času, prav posebno otežkočen.

Zato, da se zvišanim zahtevam kolikor mogoče ustreže, je treba tudi marljivega sodelovanja občinstva.

C. kr. pošto in brzojavno ravnanje v Trstu se torej obrača do javnosti s prošnjo, da ga pri njegovem stremeljenju, izvršiti večji del božičnega prometa s poštnimi zavitki po možnosti že sredi meseca decembra, dejansko podpre ter vpoštevata sledeče določbe in nasvete, ker bi sicer bila neizogibna zastajanja v prometu, ki bi enako občutno oškodovala stranke in poštni zavod.

Pred vsem naj si vsak prizadeva, da odda božične zavitke na pošto nekaj dni poprej, kakor je to običajno delal v normalnih razmerah. To velja tudi za zavitke z živili vsake vrste, torej tudi za divjačino v splošnem in posebej za vse na Ogrsko namenjene pakete.

Pri obstoječih težkočah je nemogoče dajati zavitkom z živili kakršnokoli prednost. Zlasti zavitke, naslovljene v velika mesta, je treba predati poprej kakor sicer, ker se v teh krajih dostavitev navadno še bolj zavleče.

Ker nadalje zavitkom med vožnjo ne bo mogoče posvečati one pozornosti, kakor se je o drugih okoliščinah še lahko zahteval, je neizogibno potrebno, da je omot absolutno trpežen in dovolj odporen.

Ravnateljstvo priporoča torej pošiljateljcem, da rabijo za omot v svojo lastno korist po možnosti edino le lesene zabojčke. Ako pa se vendar le upotrebljajo za omot koši, valovita lepenka ali platno, morajo biti ti omoti prav posebno trpežni.

Zavijanje v navaden papir ali škatlje z lepenko (karton) naj se sploh opusti.

Zavitke je na vsak način treba prav krepko prevezati.

Pošiljateljcem onih predmetov, ki se drugače razpošiljajo z naslovnimi zastavicami brez omota kakor divjačina in podobno, se nujno svetuje, da predajo o božičnem času tudi take pošiljke v omotih, ker se sicer lahko izgube naslovi. Sveže meso ali predmeti, kateri puščajo maščobo ali vlogo, posebno tudi ribe, se morajo dajati v lesene zabojke ali pa v koše.

Na pošiljkah z živimi živalmi in na dotičnih poštnih spremnicah mora biti navedena predodredba pošiljatelja, kakor:

- a) Če se takoj ne sprejme, nazaj!
- b) Če se takoj ne sprejme, prodati!
- c) Če se takoj ne sprejme, brzojavno obvestiti na moje stroške!

Pošiljke morajo imeti čisto jasen in popoln naslov (bivališče, mestni okraj, cesta, hišna številka, zadnja pošta). Priporoča se, da se vložijo v pošiljke prepis naslova. Zavitek in poštna spremnica morata biti popolnoma enako naslovljena.

Naslovi se morajo pisati neposredno na omot; če to ni mogoče, se napiše naslov na papir, ki se z vso površino trdno prilepi na omot.

Ako se pošilja v koših, vrečah in slično, je treba naslov prešiti na omot, ali pa

rabitati naslovne zastavice. Naslovne zastavice morajo biti iz lesa, čvrste lepenke, usnja, pergamenta itd. in pritrdjene na pošiljke tako, da ne morejo odpasti, ali pa se odtrgati.

Pri pošiljkah, ki so podvržene užitnini in namenjene v večja mesta, je treba točno navesti vsebino na poštni spremnici kakor tudi na pošiljkah samih, in sicer po kakovosti in količini (v kilogramih, kosih, litrih itd.).

Pri pošiljkah s povzetjem se mora »povzetje« in »povzetni znesek« označiti tudi na naslovni strani njih samih.

Vrednost, navedena v naslovu zavitka in na spremnici brez strugotin in popravkov, se mora ujemati v črtah in številkah.

Končno se opozarjajo pošiljateljci zavilkov v inozemstvo na obstoječe prepovedi o izvozu blaga. Pripominja se, da mora škoda, ki nastane iz tega, da se niso uvaževale prepovedi, razglašene v državnih zakonikih, trpeti vselej le odpošiljatelj sam.

Zatorej je nujno potrebno, da se pred predajo zavilkov za inozemstvo vsak pouči o dotičnih predpisih.

Iz Črnomlija.

Naša župnija žaluje za mnogimi padlimi junaki in vrlimi mladimi gospodarji, ki so na bojišču darovali svoje življenje za cesarja in domovino. Dozdaj je bilo uradno prijavljenih 23 mrtvih junakov po raznih bojiščih, a število bo še žal narastlo. Naše triulično mesto, ki leži na polotoku z znamenitim trimostovjem, z glavnim trgov, župniško ulico in zadnjo, tudi rožno ulico nazivano, je z velikim zanimanjem prebiral zanimivo dr. Grudnov »Zgodovino slovenskega naroda«, kjer se na dveh mestih omenjata dva črnomalska junaka-duhovnika iz znane Stariha-Kolbezen rodbine, ki je podala že 12 duhovnikov različnih stopenj, ki so delovali po raznih župnijah Kranjske, Štajerske in Primorske. Naslovnejši med njimi je bil Martin Stariha, miklavževski župnik na Štajerskem, ki je pri »Babjem Klancu« leta 1664. tako sijajno premagal s svojimi ljudmi divje Kruce, da je dobil častni priimek »victoriosus, t. j. premagavec. Njegovi rojaki in sorodniki se tudi zdaj zmagoslavno borijo na italijanskem bojišču, kjer jih je že nekaj padlo. (Primeri: Gruden: »Zgod. sl. n.« str. 929.) Od Krucev se izvaja tudi kletvica: Krucitirken, t. Kruzen und Türken (op. pis.). Drugi župnik Stariha je bil v Semiču leta 1720. od roparskih hajdukov, ki so župnišče popolnoma oropali, in Stariho po strašnih mukah umorili (živega so žgali z razbeljenimi verigami); (gl. Gruden: »Zg. slo. naroda« str. 1087). Tretji Stariha je bil prošt v Metliki za časa Francozov v naši deželi, katerega so pa seboj odpeljali in je nenadoma izgubil itd. Zadnji je umrl v Črnomlju v pokoju leta 1897. Jakob Stariha, častni kanonik tržaški, zlatomašnik, vitez Franc Jožefovega reda in vpokojeni dekan pičanski.

Težkega srca smo se ločili od nam tako priljubljenih dveh velikih zvonov in jih z običajno požrtvovalnostjo postavili domovini na oltar, ki tirja za zmagovit mir tako ogromnih žrtev. Posebno je bilo ljudstvo navezane na veliki zvon, ki bi se najprimerneje nazival »cesarja Franca Jožefa zvon«. Črnomalski župljani so ga dali vltiti v pomembnem letu 1848. v zahvalo in spomin za odpravo desetine in tlake, kakor je tudi nosil na sebi ta napis. Torej z nastopom vlade pokojnega cesarja je začel vabiti župljane k službi božji in je ves čas vladanja opravljal to vzvišeno nalogo v tolažbo in ponos župljanov in je tudi zadnjič službeno zvonil »zadnjo uro« mrtvemu cesarju. Od višjega poveljstva došla brzojavka, ki je dovolila, da se sme veliki zvon ohraniti, ako ostali trije istotoliko tehtajo, je prišla prepozno na svoje mesto in tako smo se morali krvavečega srca ločiti od toliko priljubljenega velikega zvona, ki je po svoji primeroma nizki teži 24 stotov imel izredno močan glas in prijetno donel daleč naokrog po Belt krajini in se po moči svojega zvoka lahko meril z dvakrat težjim semiškim zvonom.

Mirovni pogoji Nemčije.

»Kölnische Volkszeitung« objavlja daljši članek o vojnih smotrih Nemčije in izjavlja, da bo belgijsko vprašanje povzročalo največje težave, ko se bo sklepal mir. Politično se pač več ne misli na to, da bi Belgijo državnopravno priključili Nemčiji. Če belgijska vlada hoče, dobi lahko mir, po katerem bo zopet vstala belgijska država in belgijska monarhija, a Nemčiji mora dati realna jamstva, da ne bo več postala orodje politike in vojskovanja njenih sovražnikov. Koristi nemškega narodnega gospodarstva se morajo zavarovati. Vojaške in gospodarske koristi zahtevajo, da bo imela Nemčija v rokah Antwerpen, ki bo za njo ravno take važnosti, kakor Hamburg in Bremen. Ravno to velja tudi za črto ob Mozi in za njene trdnjave. Glede na Francijo izvaja »Kölnische Volkszeitung«, da tvori zasedeno ozemlje in ve-

lika severno francoska kotlina s premo-
gom važno zavarstvo, katere ni potreba vr-
niti, če se zastojo in gospodarsko Nemčija
drugič ne zavaruje, in se ji ne vrne njena
lastnina. V tem tiči rešitev vprašanja ko-
lonij. Če se poleg vojne odškodnine ome-
jimo na take zahteve, ki izboljšajo naše
meje, se nam ne bo moglo očitati, da hle-
pimo po zemlji in da smo nenasitljivi. Opek
pas Briey je važen, da se zagotovita var-
nost in neodvisnost narodnega gospodar-
stva pred vsem v vojnih časih. Potrebuj-
mo Briey, da si zagotovimo rudo, ki jo po-
trebujemo.

Peto vojno posojilo — manifes- tacija udanosti do novega cesarja!

Štirikrat je avstrijsko prebivalstvo
z vojnimi posojili dokazalo svojo zve-
stobo in udanost pokojnemu velikemu
cesarju Francu Jožefu, očetu države in
njenih narodov. Pred dovršenim de-
lom, pred koncem vojne je moral Franc
Jožef leči v grob. Pač britko za vladar-
ja, ki ni ničesar bolj želel nego blagorja
in sreče svojih narodov in je gotovo
bolj nego kdorkoli drugi hrepenel po
trenotku, ko se bo nad te narode zopet
razlil blagoslov miru. Ni mu bilo dano
dočakati tega trenutka in zapustiti je
moral pretežno vojno breme svojemu
nasledniku — mlademu cesarju Karlu.
Le-temu so se bile rame tekmo dvelet-
nega življenja na bojišču in v vojnem
taboru navadile tega bremena, se zanj
okrepile, ob enem je pa cesar Karel tudi
na lastne oči videl in spoznal oborože-
no moč naše države, spoznal junaštvo
naših čet, pa tudi vse strašno vojno
gorje in trpljenje. Cesar Karel je vojak
in vojak z dušo in srcem, zato pa tudi
vé ceniti blagodat miru. Da, cesar Ka-
rel se je v svojih prvih slovesnih vla-
darskih izjavah priznal za mirovnega
kneza in jasno izrekel nado na skoraj-
šnji častni mir. S tem nam je povedal
veliko in se kakor s hladilnim dihom
dotaknil globoke rane v naših srcih.
Naš cesar je za mir! Ta zavest nas je
še tesneje sklenila z naslednikom po-
kojnega Franca Jožefa, saj vemo, da je
z nami v najbolj prečnem vprašanju.
Zato smo tudi mi z njim, brezpogojno
— z vsemi našimi krvniki in gospo-
darskimi silami. To bo pokazal uspeh
petega vojnega posojila, h kateremu
bo vsak izmed nas prispeval po svojih
najboljših močeh. Mir namreč, čast-
ni mir — in le o. takem more biti go-
vora med nami — bo treba po vsej pri-
liki še drago odkupiti. Naši nasprotni-
ki se očitno pripravljajo k novim
udarcom, ki naj odločijo vojno v njihov
prid in našo pogubo. Pripraviti se mo-
ramo in vsestransko ojačiti, da bomo
zmagovito prestali in vrnili tudi ta
udarec in tako končno izsilili častni
mir. To je cilj našega mladega cesarja
Karla, to je želja nas vseh. Naprej te-
daj za skupni cilj! Naše čete na bojišču
bodo pod vrhovnim poveljstvom svoje-
ga Najvišjega vojnega gospoda storile
svojo dolžnost v najvišji meri, o tem
smemo biti mirno prepričani. Odrekli
pa v zadnjem trenutku tudi mi v ozad-
ju ne bomo — ne, državi bomo dali
peto vojno posojilo s polnimi, radodarni-
mi rokami. S tem se bomo najlepše
poklonili našemu novemu vladaju in
pokazali, da smo z njim, kakor je on z
nami v teh težkih dneh. Peto vojno po-
sojilo — cesarju Karlu!

P. I. župnim uradom.

V Ljubljani se je ustanovilo »Kranj-
sko društvo za podpisovanje vojnega po-
sojila«. Slična društva so po vseh kono-
vinah naše Avstrije. Društvo ima namen
omogočiti vojno posojilo tudi onim držav-
ljanom, ki bi mogli vplačati le majhne vsotice.
Izdajale se bodo namreč pri V. poso-
jilu tudi zadolžnice po 50 K. Marsikdo bi
se posojila rad udeležil, pa tudi teh 50 K
ne more naglo izplačati, pač pa bi mu
bilo mogoče izplačati jih v manjših obro-
kih. In to hoče omogočiti zgoraj imenova-
no društvo. Dopušča 9 mesečnih obrokov,
in sicer tako, da se pri podpisu posojila
plača 10 K, potem pa osemkrat mesečno
po 5 K. Ko bodo vsi obroki plačani, bo
društvo poskrbelo za zadolžnico in z njo
vred tudi vrnilo preostanek, ki bo ostal.
Velja pa to posojilo za 40 let. Le ko bi
kdo vzel in v 9. obrokih vplačal vsaj 20
deležev po 50 K, torej skupaj 1000 K, bi
se mu oskrbelo petletno posojilo. — Ker
je to društvo dobro in tudi zanesljivo, ga
tem potom priporočam p. t. duhovnikom
po vseh naših župnijah.

V Ljubljani, 9. dec. 1916.

† Anton Bonaventura,
škof.

Podpišite V. vojno posojilo.

Cesar Karel in 17-til.

(Izvirni dopis »Slovenec« z bojišča.)

Pozdravi Najvišje cesarske
hiše vrlemu 17. »Kronprinz«
polku.

Dne 30. novembra smo dobili pri
našem polkovnem poveljstvu sledečo
prisrčno brzojavko:

Dunaj, dvor 1543, ob 5.30 popoldne.

Cesar polkovniku pl. Ventour,
poveljniku 17. inf. polka.

Vojna pošta 369.

Pozdrav, ki so ga cesarjeviču pre-
stolonasledniku, Mojemu ljubemu sinu,
poslali iz bojnega polja hrabri 17ti, Me
je srčno razveselil. Vem, da bo »Kron-
prinz-infanterija«, zvesta svoji skoro
dve in polstoletni tradiciji svojemu no-
vemu imenu gotovo čast delala.

Jaz, Njeno Veličanstvo cesarica in
mladostni imejitelj, Vam pošiljam o iz
srca prihajajoče pozdrave in prosimo
obilen božji blagoslov vrlemu polku.

Dovoljujem, da nosi vrli Kronprinz-
polk mu od mestne občine Ljubljana
darovani srebrni rog.

Karel.

Cesar Karel sam, ne Njegov dvorni
urad, kot je to navadno, je nam odpo-
slal to tako lepo in prisrčno brzojavko.
On, naš vrhovni voditelj, dobro ve, da
imamo Slovenci za seboj dveipolsto-
letno zgodovino hrabrosti in zvestobe;
zato je popolnoma prepričan, da bode-
mo svojemu novemu častnemu imenu
le samo čast delali. Slovenci, to je pri-
znanje Najvišjega prestola, katero si
moramo dobro zapomniti; in da to dra-
goceno priznanje ni brez podlage, ho-
čemo in moramo vsi Slovenci brez raz-
like, bodisi na bojnem polju, bodisi
doma v zaledju dokazati s svojo ne-
omejeno ljubeznijo in udanostjo do
slavne naše vladarske hiše. Cesar Ka-
rel naj bo prepričan, da bo Njega in
Njegov prestol Slovenec varoval in bran-
il do svoje zadnje kaplje krvi. Tebi
zvesti otroci slovenskega naroda, naš
vzvišeni Oče, Tvoji preudani Ti sloven-
ski vojaki, naš milostljivi vojni Gospod,
Te preiskreno pozdravljajo.

Potom višjega dvornega urada smo
odposlali kot odgovor sledečo brzo-
javko:

Prosim, da se Najvišjemu prestolu
sporoči za milostno doposlano pozdra-
ve Njegovega Veličanstva cesarja, Nje-
nega Veličanstva cesarice in našega
najmilostljivejšega polkovnega imej-
telja cesarjeviča najglobokejša in naj-
udanejša zahvala v imenu našega
»Kronprinz-polka«, in ravno taka za-
hvala Njegovemu Veličanstvu našemu
Najvišjemu vojnemu gospodu za dovo-
ljenje nositi darovani srebrni rog, ka-
tero nam velja kot nov dokaz Najvišje
naklonjenosti in milosti.

Hugo Ventour pl. Thurmau,
poveljnik pešpolka Kronprinz št. 17.

Ta zahvala prihaja ne samo iz src
vseh nas slovenskih vojakov, ampak
tudi iz hvaležnih src celega slovenske-
ga naroda. Pa hvaležnost naša ni samo
v besedah, ampak tudi dejanska, kar
naj izpriča prihodnja zgodovina slo-
venskega naroda.

Ivan Gogala,

vojni kurat Kronprinz pešpolka št. 17.
Bojno polje, dne 2. decembra 1916.

»Vojaški grob in vojaški spomenik« bodoča razstava na Dunaju.

Kdor prebira časopise Avstrije in nem-
ške države, najde skoro vsaki dan vest o
napravi vojaškega spomenika ali o toza-
devnem sklepu kake občine ali korporaci-
je. Koliko hvaležnega, pietetnega čuv-
stovanja, koliko dobre volje, koliko de-
narja in kak žalosten umetniški uspeh v
toliko slučajih!

Da se to zboljša, se je v obeh zveznih
državah, Avstriji in Nemčiji ustanovilo ve-
liko podjetje, potovalna razstava »Vojaški
grob in vojaški spomenik« (Kriegergrab
und Kriegerdenkmale).

Velik uspeh in močen vtis je imela v
celi vrsti večjih mest Nemčije; od začet-
ka decembra do srede januarja se bode od-
društva »Verein für Denkmalpflege und
Heimatschutz in Niederösterreich« skup-
no z »Städtische Kunsthalle in Mannheim«
priredila na Dunaju v »Avstrijskem muzeju
za umetnost in industrijo« z izdatno pod-
poro države, dežele in občine Dunaj.

Pod udeležbo c. in kr. vojnega mini-
strstva in vrste dunajskih javnih zbirk, ter
posvetovalnega mesta za častenje vojakov
pruskega vojnega in bogočastnega minist-
stva, dalje mnogo umetnikov iz Avstrije in
nemške države, se bodo kazali vojaški gro-
bovi na bojnem polju in v zaledju in vojaški

»Slovenec« jo je ta dni že omenil.
Ur.

spomeniki na bojnih poljanah in v domo-
vini, kakor tudi manjše oblike za počasti-
tev vojakov, kakor spominski listi, kolaj-
ne, vojni znaki v mnogoterih vzornih ko-
madih na sistematični način. Spoznanje, da
kako se zamore tudi z malimi sredstvi do-
seči velike umetniške uspehe, hoče pred
vsem razširati in težko da bi bil v kaki ob-
čini kak praktični slučaj, v katerem ne bi
mogla dati navodila na pravi okus.

Župani in svetovalci velikih mest in
malih vasij, člani odborov za spomenike
bodo posetili to razstavo z največjim do-
bičkom v idealnem in materijalnem oziru.
Za njo se prerediti pod vodstvom preda-
vanja s fotografiranimi slikami o predmetu.
Na razpolago jim je trajno in brezplačno
stalno posvetovalno mesto za vse vrste po-
častitve vojakov pri društvu »Verein für
Denkmalpflege und Heimatschutz« (Dunaj
IX. Severingasse 9). Upati je, da se na ta
način doseže, da se prihranijo velike svote
za naloge oskrbe in da se vkljub temu iz-
polni nezavrnjiva želja vsake občine po
dostojnem znamenju hvaležnega spomina
na one, ki so dali življenje za domovino.

Prijave za vodstvo občin, korporacij
in šol pri posetu razstave se sprejemajo že
sedaj pri društvu »Denkmalpflege- und
Heimatschutz-Verein« na Dunaju, IX. Se-
veringasse 9.

Za smilno desetletnico Simona Gregorčiča.

Ob desetletnici našega pesnika Si-
mona Gregorčiča je prinesla praška
»Union« dne 2. decembra t. l. izpod pe-

resa vrlega prevajalca dr. Rudolfa pl.
Andrejka šest prevodov Gregorčiče-
vih pesmi. Dva sta ponatiska iz Andrejko-
vih »Kriegs- und Soldatenlieder«, knjiga,
ki je danes že širom Avstrije častno znana
(to sta prevoda »Dekletove molitve« in
»Soči«), štrije pa so — kolikor mi vemo —
tu prvičrat natisnjeni (»Naša zvezda«,
»Njega ni«, »Pogled v nedolžno oko« ter
»Vinski duhovi«). Prevodi se zelo prijetno
in gladko bero. — Za uvod k pesmim je
zapisal dr. pl. Andrejka par misli o Gre-
gorčiču.

Dne 16. oktobra 1906 je preminul v
Gorici ta najpopularnejši lirik slovenski.
Njegove zvonke in sladke speve smo za-
čeli s časom kritičneje presoje. Toda eno
je gotovo: Narod slovenski je Gregorčiča
vzljubil kakor nikogar pred njim in niko-
gar še za njim — sprejel je njegove pesmi
s tako ljubeznijo, s kakršno mu jih je pes-
nik podaril, in ni čuda, če so nekatere
Gregorčičeve pesmi čisto ponarodele. —
Ime Gregorčičevo pa je sem od vojske z
Lahi postalo znano tudi daleč preko mej
slovenske domaćije. Njegova »Soča«, v
kateri je pesnik že l. 1879. v proroškem
duhu naslikal današnje krvave boje z ded-
nim sovražnikom avstrijske domovine, je
zaslovela po vseh pokrajinah naše ljub-
ljene Avstrije.

Dr. pl. Andrejka je s svojim podlist-
kom v »Union« na zelo primeren način
proslavil deseto smirno obletnico našega
pesnika. Obenem je s svojimi spretnimi
zmožnostmi kot prevajalec odprl širšemu
svetu zopet malo več razgleda po našem
lepem liričnem slovstvu.

V srcu Rumunije. — Kako je bil zauzet Bukareš. — Konec prve rumunske divizije. — Zasedovanje bežečih Ru- munov. — Sovražnik južno Predeala odrezan. — Bitke za mir.

Komaj so utihnili zvonovi po umrlem
cesarju, že so zopet zapeli: Rumunija je ka-
znovana za svoje izdajstvo! Zasedljen ru-
munski ministrski predsednik Bratianu je
računal, da bo vojska Rumunov z nami tra-
jala tri mesece. Po tem času je menil do-
seči svoj cilj. Komaj so pretekli trije me-
seci in naše zastave so zaplapolale v glav-
nem mestu Rumunije, značilno mašče-
valce. V sedanjih svetovni vojski se bo trem
padlim kraljem kmalu pridružil še četrti.
Ta poraz Rumunov globoko upliva. Vlada
izprememba v Londonu pomenja bankrot
sistema Asquitha in Greya, na Francoskem
se pripravlja padec kabineta Briand, v
Rusiji si podajajo roke ministrske krize.
Povsod se pripravlja velik preobrat v mi-
šljenju, celo slabotna Grška se upa pogu-
mo nastopiti proti četverosporazumu. Pa-
dec Bukarešta nas znatno približuje koncu
vojske.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. decembra. Uradno:
Zvezne bojne sile, ki prodirajo
na vlaški ravani, so zasedle včeraj Bu-
karešt in Ploesti.

Avstrijske čete so prišle do Cam-
pina in zasledujejo južno Sinaje.

Zvezne čete generala pl. Falken-
hayna so ujele včeraj 106 rumunskih
častnikov in 9100 mož.

V gozdnih Karpatih je ruski pritisk
znatno ponehal, le severno doline
Trotus in pri Dorn Vatri so Rusi slabo
napadali, popolnoma smo jih odbili.

Dunajska deželna bramba in nem-
ški oddelki armade generalnega pol-
kovnika pl. Tersitzanskagega so prodrli
črto ruskih straž in vdrl v sovražno
glavno postojanko, iz katere so se vr-
nili, ko so odbili 5 ruskih protisunkov
s 40. ujetniki in s plenom 3 strojnih
pušk in enega metalca min.

Uspehi 6. decembra v Rumuniji so
dejansko povračilni dan sramotnega
izdajstva. Sijajen zmagozlasen izpre-
vod je privedel zavezništvo v srce Rumu-
nije.

Operacije in boji napredujejo.

Od kar je izbruhnila vojska smo
premagali 4 sovražna glavna mestal
Ponosno lahko gleda avstrijska vojska
moč na tiste čete, ki so tekmujoč z nem-
škimi, bolgarskimi in z osmanskimi če-
tami bile deležne junaških činov proti
našem najmlajšem sovražniku: na
tiste hitro zbrane oddelke, ki so na Er-
deljskem ujeli prvi sunek, na naše gor-
ske brigade, ki so izvedle v Transilvan-
skih Alpah najtežje naloge, na čete, ki
so se udeležile ofenzive na Vlaškem, a
tudi na naše preizkušene pionirje ob
spodnji Donavi, ki so izvedli eno naj-
večjih vojnih tehničnih del povestnice,
na naše topništvo in na donavsko bro-
dovje, ki se je tudi odlikovalo še ne-
davno, ko je nastopalo proti ruskim na-
padom južno Bukarešta, Vsem tem mo-
ramo biti hvaležni!

Dunaj, 8. decembra. Uradno:

Bojna skupina maršala
pl. Mackensena.

Preganjanje Rumunov čez črto Bu-
karešt—Ploesti hitro napreduje. So-
vražnik, ki se je umikal iz prelazov
Predeal in Altschanz, je našel nazaj
grede že zaprto pot; zastavila so mu jo
že avstrijske in nemške čete; večina
njegovih čet je ujetih. Včerajšnji plen
IX. armade je znašal približno 10.000
mož.

Ob reki Aluti je četa polkovnika
pl. Szivo iznova napadla tiste rumun-
ske sile, ki so bile odrezane v zahodni
Rumuniji, in jih je prisilila, da so se
morale udati. Deset bataljonov, en eska-
dron in 6 baterij; približno 8000 mož, je
položilo orožje.

Bojna črta generalnega pol-
kovnika nadvojvoda Jožefa.

Krvavo smo odbili močne sovražne
napade v dolini Trotosul in pri Ludovi.
Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, tml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. decembra. Veliki glavni
stan:

Bojna črta maršala princa
Leopolda Bavarskega.

Zahodno Lucka so vdrl ob Lugl
nemški in avstrijski oddelki v neko
postojanko ruskih straž. Ujeli so po-
sadko 40 mož. Ponoči so držali postoj-
janko proti 5. napadom.

Tudi zahodno Zalošč in Tarnopola
so naše patrulje, ko so se vrnile iz vz-
etih delov ruskih črt, privedle 90, oziro-
ma 20 ujetnikov.

Bojna črta generalnega pol-
kovnika nadvojvoda Jožefa.

V gozdih Karpatih in v mejnih
gorah Moldave topovski ogenj, ki je bil
od časa do časa močnejši, pozneje so
se razvili ruski napadi severno Dorne
Vatre in v dolini Trotus, katere smo od-
bili.

Bojna črta maršala pl.
Mackensena.

Sijajni uspehi so venčali včeraj
napore in boje, s katerimi sta po mar-
šalu pl. Mackensenu smotreno vodene
čete IX. in donavske armade rumun-
skega sovražnika in na pomoč pokli-
cana ruska ojačenja s hitrimi udarci
vrgle na tla. Vojskovodja in čete so do-
bile plačilo zmagovalca: Bukarešt,
glavno mesto sedanje zadnje žrtve po-
litike sporazuma, Ploesti, Campina in
Sinaja so naše, premagani sovražnik se
umika na celi bojni črti proti vzhodu!
Bojevitost in vztrajna volja zmago sta
premagali vse iznova zahtevane napo-
re čet, ki dero naprej. Poleg nemških
glavnih sil so se hrabre avstrijske, bol-
garske in osmanske čete sijajno boje-
vale.

IX. armada je včeraj ujela 106 čast-
nikov in 9100 mož.

Berlin, 7. dec. Wolff poroča: Na vzhodu nobenih posebnih dogodkov.

Rumune je stal 6. december poleg izgube trdnjave Bukarešta in njih važnih trgovskih mest tudi izgubo ene divizije, ki smo jo ustavili pri Aluti in jo prisilili, da se je predala z 8000 možmi in s 26 topovi.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Berlin, 7. dec. (K. u.) Wolff poroča: O zavzetju Bukarešta

se javlja:

Dne 5. decembra ob 10. uri 30 min. dopoldne je bil poslan stotnik generalnega štaba Lange kot zastavonoša s pismom maršala pl. Mackensena k poveljniku Bukarešta. V pismu se je zahvalo, naj se trdnjava preda.

Z drugim pismom se je poveljniku naznanilo, da se bo otvoril ogenj na trdnjavo, če se ne bo zastavonoša v 24. urah povrnil.

Stotnik Lange, katerega je sprejel na rumunski najodrednejši črti neki general, in ki so ga zavezanimi očmi v avtomobilu peljali v Bukarešt, se je povrnil 6. decembra zjutraj, predno je potekel določeni rok. Vrhovni poveljnik rumunske donavske armade ni hotel sprejeti pisma maršala pl. Mackensena, češ da Bukarešt ni trdnjava, marveč odprto mesto; da ni oboroženih utrdb in ne za njih obrambo določenih čet. Stotnik Lange je opozarjal na trdnjavske značilnosti Bukarešta in da tako izopibanje ne bi zavrglo nemških operacij. Zjutraj 6. decembra so zasedli deli korenjskega zbora Schmettow eno utrdbo severne boje črte; deli 54. armadnega zbora so sledili in zavzeli črto utrdb Chilajua (zahodna bojna črta) do Odaille (severna bojna črta). Sovražnikova pehota se je branila, a odpor se je hitro zlomil. Z južne boje črte so vdrl deli donavske armade skozi pas utrdb v mesto. Na odpor niso zadeli. V Bukarešt prodirajo čete so navdušeno sprejeli in jih s cveticami kinčali. Maršal pl. Mackensen se je peljal z avtomobilom pred kraljevsko palačo, kjer so ga pozdravili s šopki cvetic.

Berlin, 8. decembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Ruski sunki na bojni črti Dvine so se izjalovili. Južno Widsega smo takoj zopet pregnali oddelke, ki so vdrl v neko našo postojanko straž.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Rusi so, ker se je izjalovila velika razbremenilna ofenziva, v Karpatih podvzemali delne napade. Včeraj so večkrat ob Ludovi in v dolini Trotosul naskakovali naše črte, a smo jih krvavo odbili.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Proti in čez črto Bukarešt—Ploesti smo tako hitro napredovali, da se Rumuni v mejnem gorovju, v Predealu in prelazu Altschanz niso mogli več pravočasno umakniti. Ko so se umakali, so že zadeli na nemške in na avstrijske čete; od severa potisnjeni proč so že večinoma ujeti. Med gorovjem in Donavo se nadaljuje preganjanje. Samo IX. armada je ujela včeraj približno 10.000 mož.

Ob Aluti se je dopolnila neizogibna asoda v zahodni Rumuniji odrezanih dl. Polkovnik pl. Szivo je izsilil 6. decembra s podrejenimi mu avstrijskimi in nemškimi četami, da so se morale dati. Položilo je orožje 10 bataljonov, in eskadron, 6 baterij, približno 8000 mož s 26 topovi.

Berlin, 8. zvečer. Uradno: V Rumuniji pridobiva zasledovanje na prostoru.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 8. dec. Uradno: V Dobrudži od časa topovski ogenj. Ob Donavi posamni topovski streli pri Silistri in pri Črni Vodi.

Zvezne armade preganjajo na Vlaškem rusko-rumunske armade, ki beže v vzhodni smeri Bukarešta. Naše čete so pri Tutakanu prekoračile Donavo.

Rusko uradno poročilo.

6. dec. Zahodno bojišče. Zahodno Pomorjany so naši poizvedovalci napadli sovražne straže in so ujeli več mož. V gozdni Karpatih so zasedle naše čete preko višino, ki leži 3 vrste južno Jablonice, a so jo morali zopet popustiti.

Rumunsko bojišče. Na erdeljski meji se nadaljuje boji v dolinah rek Trotosul, Sueta, Csobonca, Usu in Doltana. Na Vlaškem sovražnik napada dalje. Uspel je pri Ploestiju, dalje tudi pri Cio Canesti, ob železnici, ki vodi iz Titu v Bukarešt, kjer so se morali Rumuni umakniti, ker je bila njih bojna črta prebita.

V drugih odsekih smo napade sovražnika odbili.

Zadnje ure rumunskega Bukarešta.

Stockholm, 7. decembra. Petrograjska brzojavna agentura izvaja v svojem zadnjem poročilu iz Bukarešta, da je izdal mestni prefekt razglas, s katerim je svaril proti govoricam, ki so se širile zaradi odgoditve vpoklica parlamenta. Ker Bukarešt ni primeren kraj za zasedanje, je torej sklenil, da se prelože seje v Jassy, a časa zaradi nemirnih razmer ni določil. Tudi je potovanje v Jassy otežkočeno. Ker je vlada vse potrebno v obrambo glavnega mesta ukrenila, ni poudarila, da bi se verovalo vznemirjujočim govoricam. Posl. Mille je pozval v »Adeverulu« vlado, naj prekliče take nadležne odredbe, ki jih neposredno ne zahtevajo vojaški oziri. Pogum rumunskega prebivalstva mora upasti, ker so zaprti v celi Rumuniji vse gostilne in vsa gledališča in brzojav in telefon. Zadnji v Stockholm došli listi iz Bukarešta, preden so se preselili v Jassy, opisujejo žalostno življenje v Bukareštu. V »Epoci« piše Take Jonecu: Rumunija propada, ne da bi bili za to njeni močnejši zavezniki ogroženi. Kadar se njih pričakovana zmaga uresniči, bo tudi kot feniks zopet vstala Rumunija. »Independance Roumaine« pravi: Zavezniki ne morejo nikdar prenehati eden drugemu pomagati, ker poznajo en sam skupen smoter: zmagati. »Adeverul« je pisal: Rumunija pada nedolžno. Nismo se mogli držati, ker nas je hotela Nemčija uničiti. Ostali boj nam izvojujejo zavezniki. Tudi v Jassiju so že izbruhnili nemiri.

Mackensen v rumunski kraljevski palači.

Sofija, 7. decembra. Mackensen brzojavlja, da je prišel v palačo rumunskega kralja med navdušenimi pozdravi internirancev. V Bukareštu je mirno kot ponavadi. Trgovine in javni lokali so odprti. Plen je ogromen. Močnejše utrdbe Bukarešta s topovi in s strelivom niso nič posekane.

Kako so šli naši v Bukarešt.

Sofija. Naše čete so stale južno in zahodno v polkrogu pred trdnjanskim pasom Bukarešta. Četudi je bil o tem sovražnik natančno poučen, se topovi utrdb niso oglašili, naša pehota je stala pred nemimi utrdbami. Med tem se bližata avstrijsko nemški napadalni skupini s severozahoda trdnjavi. Tiste štiri rumunske divizije, ki so podvzele med Tryvištem, Tituom in Bukareštom zadnji, obupen rešilni poskus, so naše čete popolnoma uničile; nato so prišli naši, ne da bi jih bili ovirali, v ozemlje trdnjave. Nemški jezdec so v severozahodnem odseku trdnjave zavzeli eno utrdbo; baterija je razstrelila vrzel v trdnjanski pas. Hitri uspeh najboljši znači, kako je bilo preskrbljeno za obrambo Bukarešta. Jezdec, ki so bili pravzaprav poslani, da poizvedujejo, so osvojili z naskokom utrdbo. Ko so to utrdbo vzeli, je jezдила takoj močna skupina v mesto.

Stanje pri Sinaji odrezanih rumunskih čet.

Stockholm, 7. decembra. »Independance Roumaine« piše: Položaj Rumunov pri Sinaji je skrajno bešen. Armada je izgubila popolnoma vsako zvezo z glavnim delom armade. Te gorate pokrajine so že močno zasnežene, a kljub temu vojaki niso dobili zimske opreme. Njih položaj je neznošen. Tudi streliva jim primanjkuje.

Važnost Campina in Ploestija.

Berlin, 7. decembra. (K. u.) Wolff poroča: S strategičnega vidika je osvojitve Campina in Ploestija ravno tako važna kakor zavzetje Bukarešta. V rokah zaveznikov je proga Brašovo—Bukarešt, ki je najkrajša železnica z Ogrskega na Vlaško. Znatno je zato olajšan dovoz vojakov in blaga. Z osvojitvijo Ploestija je dalje odrezana železniška zveza Molgave z Vlaško. Velikanske važnosti so tudi petrolejski vrelci na osvojenem ozemlju. Vse nade entente, da bo zmanjkalo osrednjima vlešilama mazilno olje in bencin, so se zato izjalovile. Bojna črta zaveznikov se je skrajšala na vlaški ravnini po zavzetju Ploestija od 700 na le 100 km.

Dve tretjini Rumunije odprti našim.

Kodanj, 7. decembra. »Politiken« poroča: Rusko-rumunska trnadt namerava popustiti celo Vlaško, torej dve tretjini dežele in se namerava vkopati ob južni Moldavi približno 100 km od Bukarešta.

Rumunski pogonci poplavlja Rusijo.

Kodanj, 8. decembra. »Novo Vreme« poroča, da se bližajo velikanske množice rumunskih pregnancev ruski meji. Premožnejši sloji so bežali večinoma na Francosko in Angleško. V Besarabiji je že nad 500.000 rumunskih pregnancev. Med prvimi je pobegnil v Jassy Bratianu. Med pregnanci razsajajo nalezljive bolezni. Pravijo, da je pozval car k sebi vojskovodje, ki so udeleženi pri rumunskih operacijah, in da se pričakujejo važne izpremembe glede na stališče Rusije nasproti Rumuniji.

Izjalovljen Berthelotov načrt.

Berlin, 7. decembra. »Vossische Zeitung« izvaja: Načrt francoskega generala Berthelota je bil jassen: desno krilo in središče naj bi se do skrajnosti držali, da zadržujeta prodiranje Falkenhaynovne armade; levo krilo ojačeno z Rusi naj bi napadalo, da bi uničilo Mackensenovo armado: namreč diviziji Kosch in Kühne. Če bi se bilo posrečilo prvo, bi se bil pridobil čas, če bi se bil posrečil drugi udarec, bi se bilo pridobilo veliko, namreč vse. Oba poizkusa sta se izjalovila, a obenem je bil preprečen tudi odpor na najtesnejšem mestu med erdeljskimi alpami in Donavo. Sovražnik je pač tudi vedel, da so bili težki oblegovalni topovi in vozila že en mesec pripravljeni onstran Turnu Severina na Donavi. Zato je predal mesto.

Pohod naše brigade Szivo.

Dunaj, 7. decembra. Iz vojnega tiskovnega stana se poroča 7. t. m. zvečer: Danes so se pri izlivu Alute udali ostanki tiste rumunske prve divizije, ki so blodili štiri tedne okoli in se dobro branili avstrijski brigadi Szivo. Orožje so položili deli desetih bataljonov, enega eskadrona in šestih baterij: 8000 mož; med njimi šest polkovnikov, s 26 topovi.

Pohod polkovnika pl. Szivo se je toraj končal po načrtu. Avstrijska brigada Szivo, ki so jo pozneje ojačili nemški oddelki, a so se medtem že večinoma izločili, je od začetka vojske z Rumunijo krila odsek pri Oršovi. Držala se je, če se izvzame mala izguba na prostoru, ki jo je kmalu vzravnala, proti premoči. V dneh bitke pri Targu Jiu je bila tudi njena ura. Hitro je poprijela in je toliko časa sovražnika trdno držala, dokler ni zamudil stika s svojimi glavnimi silami in je bil tako odrezan. Boji v prostoru pri Turnu Severinu, katerih se je udeležil tudi mešani oddelke nemške 41. divizije, so po vestnicu »male vojske« za bojno črto za marsikatero poglavje pomnožili.

Sovražnik, ki je stal nasproti polkovniku pl. Szivo, glavno silo je tvorila prva rumunska divizija, se je pred vsem umikal proti spodnjem Schylu. Szivo mu je sledil, vzel mu veliko ujetnikov in ga končno potisnil proti spodnji Aluti, kjer so sprejeli Rumuni, s čelom proti zahodu, s hrbtom proti reki in tik Donave zadnji boj. Kmalu so se pa morali braniti na vse strani. Vzhodno od reke Alute pri Turnu Magurele so se namreč medtem pojavili na severnem bregu Donave avstrijske etapske čete in bolgarski pionirji, tudi vrli donavski monitorji, ki so si med vojsko priborili veliko slave, so se jim pridružili in izkrcali vojake. Rumunom ni preostalo drugega, kakor da so se morali na odprtem bojišču udati. Pri Szivu je bilo po površni cenitvi ujetih 14.000 mož in zaplenjenih vsaj 30 topov.

Obrambna črta ob Seretu in ob Prutu.

Lugano, 7. decembra. Iz Petrograda: Ob Seretu in ob Prutu so pričeli graditi obsežne trdnjave. Reni in okoli so pripravili za sprejem velikih armad.

Letalci preletavajo celo Rumunijo.

Genf, 7. decembra. Skupine sovražnih letalcev preletavajo Jassy in celo Moldavo. Važne kraje so obstreljevali do ruske meje.

Buceu že Rumuni popustili.

Curih, 8. decembra. Po poročilih petrograjskih listov o bojih prednjih straž, prodirajo armade osrednjih vlešil iz Ploestija naravnost proti severovzhodu; Rumuni so popustili in izpraznili že tudi Buceu.

Hamburg, 8. decembra. »Novo Vreme« napoveduje, da se bo rumunska armada umaknila v ozemlja trdnjav Galac—Braja.

Tudi Dobrudžo nameravajo izprazniti.

Lugano, 8. decembra. »Corriere della Sera« poroča: Rumunska armada se bo po načrtu še več časa umaknila. Najbrže bodo tudi Dobrudžo izpraznili.

Rumunski poslanci in ministri v Jassiju.

Genf, 7. decembra. V Jassiju se bodo zbrali člani rumunskega parlamenta. Veliko poslancev se je pripeljalo istočasno z ministri v Jassy.

Vpoklic letnika 1919 pod orožje.

Stockholm, 8. decembra. Iz Jassija se brzojavlja: Rumunska vlada je pozvala letnika 1919 pod orožje.

Česa pričakujejo Rusi.

Curih, 7. decembra. »Corriere« poroča iz Petrograda: Po pripravih za sovražno bojno črto se sklepa, da so vvažnik tudi potem, ko bo Bukarešt zavzel, ne bo prekinil svojega napredovanja. V Moldavi se nahajajo rusko-rumunske postojanke v najmočnejšem sovražnem topovskem ognju.

Izgube Nemcev in Rumunov.

Iz Berlina: Kakor v srbski, so bile tudi v rumunski vojski nemške izgube zelo nizke. Na en armadni zbor odpade veliko pod 1000 mož izgub, a tisti armadni zbor je ujel 8000 mož in zadal sovražniku gotovo 6000 mož krvavih izgub. Rumunsko časopisje se pa vedno bolj pritožuje vsled težkih krvavih izgub in pravi, da so strašne. »Adeverul« izvaja: Rumunska vojska izkrvaveva in bije obupen boj.

Izgube Rumunov.

Berlin, 7. decembra. Odkar se je pričela vojska, so izgubili Rumuni približno 100.000 ujetnikov. Vse izgube Rumunov se cenijo na okroglo 300.000 mož.

Berlin, 8. decembra. »Vossische Ztg.« javlja: Število rumunskih ujetnikov je poskočilo upoštevajoč sinočnja večerna poročila na 123.000 mož. Sovražnik je med umikanjem zažgal veliko petrolejskih skladišč.

Plen v Bukareštu.

Sofija, 8. decembra. Zmagovalci so osvojili vse bucareške utrdbe nepoškodovane, 18 jih je. Oklopne kazemate so polne streliva, petroleja, živila in velikanske množine žičnih ograj. Trdnjava je ravno taka, kakršno so zgradili pred eno dobo človeške starosti. Le vzhodni in severni del utrdb so modernizirali za slučaj ruskega napada. Zaplenjenih je grozno veliko železniških voz, ki so skoraj vsi naloženi z blagom. Rumunska armada, ki beži, se nahaja v strašnem stanju. Tam, kjer so naši jezdec vzeli na zahodu utrdbo in tako napravili prvo vrzel v utrdbenem pasu, je vkorakal 12. bolgarski pešpolk v mesto. V znamenje predaje so ponudili zastopniki mesta Bukarešt maršalu Mackensenu sol in kruh.

Dvomi se, če se bo mogel sovražnik držati ob reki Buceu, prvi naravni obrambni črti.

Dosedanji plen v Rumuniji.

Frankobrod, 7. decembra. »Frankfurter Zeitung« poroča glede na plen dosedanje vojske v Rumuniji: V Dobrudži je bilo ujetih 412 častnikov, 36.100 mož, zaplenjenih 119 topov in 74 strojnih pušk. Na Erdeljskem je bilo ujetih 362 častnikov in 34.300 mož, zaplenjenih pa 134 topov in 112 strojnih pušk; na Vlaškem smo ujeli pa 37.500 mož in zaplenili 195 topov. Skupaj smo ujeli 107.900 mož, zaplenili pa 448 topov in 186 strojnih pušk.

Žitne zaloge v Rumuniji.

Berlin, 8. dec. (K. u.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča: Rumuni so uradno poročali, da so imeli 1. julija 1916 v zalogi 1.600.000 ton žita in sicer 440.000 ton pšenice, 782.000 koruze in 320.000 ton ječmena, ostanek odpade na rž in oves. Letošnja letina presega komaj srednjo letino.

Inozemstvo o padcu Bukarešta.

Nemcem sovražni »Telegraaf« v Amsterdamu piše: Moralno je padeč rumunskega glavnega mesta velik udarec in zmaga osrednjih vlešil, kar se ne more tajiti. »Tid« piše: V Rumuniji gre strašno hitro naprej. Osrednji vlešili dejansko operirata krasno s svojimi tremi armadami. »Telegraaf« še izvaja: Uspeh v Rumuniji je podrejen važnosti. Glavno bojišče je prejkoslej zahodno bojišče, kjer se bo končno vojska odločila; a za moralen in materielen odpor osrednjih vlešil so dogodki v Rumuniji velike važnosti. Zdaj se osrednji vlešili ne bosta zadovoljili s skromnimi mirovnimi pogoji; sporazum bo prisiljen, da bo iskal odločitve z orožjem.

Švicarski polkovnik Stegemann piše v »Bundu« o položaju: Rusi in Rumuni so popustili Bukarešt osrednjima vlešilama. Padel je vsled velikopoteznega, z obžudovanja vredno gibčnostjo in z brezmejno odločnostjo izvajanja vojnega načrta. Rumuni velikih protigibanj niso opustili. Storili so vse, da so se posluževali ugodnosti notranje črte. Taktično pa niso bili dovolj trdni, premalo so imeli tudi topov, da bi bili mogli uspeti nasproti genialno vodenemu sovražniku, ki se je stoično omejil na vseh bojnih črtah na obrambo, da na novem odločilnem bojišču prične zapovedovati. Najhujše je bilo za Rumune, ker so se vojskovali na napadnem temelju in so morali že po prvih potezah izgubiti iniciativo. Rumuni prepuščajo zmagovitim armadam glavno mesto in z njim največji vrelce svoje dežele. Padeč Bukarešta je nepreračunljive politične dalekosežnosti in spada med najsrečnejše vojne pohode osrednjih vlešil. Izgube rumunske armade so bile zelo velike, do 40%. Te vrzeli bodo komaj izpopolnili v ozemljih, ki jamčijo osrednjim silam, da lahko še več let nadaljujejo vojsko.

Francozi prepuščajo Rumune svoji usodi.

Basel, 7. decembra. Francoski listi pravijo, da more le splošen položaj

biti merodajen, da se prične na zahodu nova ofenziva, a položaj Rumunije se ne more več izpremeniti in rešiti.

Rusi in Rumuni se prerokajo.

Kolin, 7. decembra. »Kölnische Zeitung«: Iz ruskih listov došlih v Kolin je razvidno, da so razmere med ruskim in rumunskim vojnim vodstvom izredno napete. Vojaški kritiki najbrže po višjem naročilu očitajo Rumunom, da so pričeli popolnoma nepripravljeni vojsko: Njih kaznjiva lahkomisljenost se zdaj krvavo maščuje, a ne le vojaško, marveč tudi upravno so šli popolnoma nepripravljeni na vojsko. Velikanski zalog živine, žita in petroleja, ki so jih deloma tudi države sporazuma kupile in že plačale, niso spravili pravočasno v varnost. Niso uničili po ruskem zgledu, kar bi lahko koristilo sovražniku; marveč so mu vrgli naravnost zaloge pred noge in mu znatno olajšali njegovo prodiranje. Ruskim razbremenilnim četam je to njih nalogo zelo otežilo.

Ruski general Saharov

je prosil carja, naj ga oprost kot višjega poveljnika rusko-rumunskih čet, ker ni dobil zahtevane topniške pomoči.

General Ruski

je obolel. Zdravi se v nekem zdravilišču na Kavkazu.

V Rumuniji se bijejo bitke za mir.

Curih, 8. decembra. »Züricher Post« objavlja pod nadpisom »Mirovno posredovanje nevtralecev« članek, ki pravi, da so dogodki v Rumuniji posebno važni, ker je mogoče, da se bo lažje sklenil mir. Bitke, ki se sedaj bijejo, so bitke za mir. Bitkam, ki se bijejo v Rumuniji, se ne pripisuje samo pri osrednjih velesilah, marveč tudi sporazumu izredna važnost. Francoski in italijanski listi so minuli teden večkrat pisali, da se bo vojska v Rumuniji odločila. Če se izkaže, da je postavljen jez pred ruskim vojnim smotrom Carigradam, če izprevidi sporazum, da ni mogoče izstradati osrednjih velesil, bi bilo nesmiselno, če bi nadaljevali vojsko. To povzroča, zakaj v Parizu, Londonu in v Petrogradu napeto pozornost sledi žaloigri v Rumuniji. Pogoji so ugodni možnosti miru. Če bi Wilson zdaj resno nastopil za mir, bi imel večino ameriškega naroda za seboj. Če pa Amerika ta korak stori, bi bilo želeto, da bi vsi nevtralcii sodelovali.

Norveška sodba o stanju vojske.

Berlin, 8. decembra. (K. u.) Wolff poroča iz Kristijanije: Z ozirom na dolgotrajno prenehanje o nemških vojnih smotrih in glede na to, ker je Nemčija večkrat izjavila, da je voljna skleniti mir, ki bi nudil častna in realna jamstva varnosti Nemčiji in njenim zaveznikom, piše norveški »Dagbladet«: Prišel je tisti trenutek, ki poziva norveško vladu, da sodeluje pri mirovnem sodelovanju. Rešitev je padla in se ne more nič več izpremeniti.

Angleški poslanik pri apostolski stolici obiskal kardinala Frühwirta.

Curih, 7. decembra. Švicarski brzojavni informaciji poročajo iz Rima: Kardinala Frühwirta, ki se nahaja v Rimu, so obiskali vsi diplomati, ki zastopajo svoje države pri apostolski stolici. Veliko pozornost vzbuja, ker je obiskal kardinala Frühwirta tudi novi angleški poslanik pri sveti stolici.

Ruski revolucionarji na delu.

O strašni eksploziji v Arhangelsku se poroča iz Göteborga: Med delavstvom v Arhangelsku se je že dalj časa opazovalo revolucionarno gibanje, katero so poskušale ruske oblasti zadušiti, ali zastopati. Dan pred eksplozijo je gonila luška policija z nagajkami delavstvo na delo. Sledeči dan zjutraj je pričelo goreti na večjih krajih. Ogenj se je hitro razširil na skladišča streliva. Kmalu nato je prišlo do strašne eksplozije. V luki je zletel v zrak veliki angleški parnik, poln streliva. Razen tega so uničene še 4 angleške, 14 ruskih in 2 ameriške ladje. Pristanišče in del mesta je popolnoma uničen. Mrtvih pa je nad 12.000 ljudi. — Iz Petrograda se pa poroča, da je prišlo do ponovne eksplozije v tovarni streliva v Ratanji. Ko se je dogodila eksplozija je bilo v tovarni zaposlenih nad 1000 oseb, ki so pa vse mrtve. Tovarna je popolnoma uničena.

Atentat na francosko poslaništvo v Petrogradu.

»Budapester Abendblatt« javlja iz »Rječi«: Na francosko poslaništvo v Petrogradu je bil izvršen atentat. Podrobnosti še ni.

Težki izgredi ruskih vojakov.

Stockholm, 7. dec. Besarabski gubernator in vojaški poveljnik je izdal povelje, ki izjavi: Čimbolj se približavamo bojni črti, tembolj je nemogoče, da bi trpeli še dalje težke izgrede vojakov. V minulem

tednu samo se je pripetilo 7000 slučajev, ko se je odpovedala pokorščina, v 350 slučajih so vojaški samovoljno zapustili svoje mesto, v 17 slučajih so vojaški pretepli častnike. Trikrat se je dogovorilo več stotnih, da so se skupno uprle povelju. Odrejam, da v bodoče vojna sodišča v takih slučajih brezobzirno nastopajo s smrtno kaznijo.

Veliki izgredi v Rusiji?

Stockholm, 7. dec. Moskovski metropolit je izdal sledeči oklic. Opustiti je svojo nepokorščino proti edinosti. Ne upirajte se svojim predstojnikom. Pravi kristjani so trdni v svoji veri, srčni in močni. Verujte v Boga, a ne tiskanim besedam. Ljudje, ki sovražijo božjo silo in red, so Vas zapeljali k težkim izgredom. Izdajalci, ki letajo med Vami, Vas zapeljujejo, da postanete sami izdajalci. Izobčujem vse tiste, ki poizkušajo strmoglaviti carjevo vladu.

Cesar Karel in cesar Viljem v glavnem sstanu.

Dunaj, 6. decembra. (K. u.) Cesar Karel je bil danes cel dan pri armadnem višjem poveljstvu in je sprejel dopoldne več višjih vojaških funkcionarjev, da mu poročajo o položaju. Po eni uri popoldne je prispel nemški cesar s Hindenburgom, Ludendorffom in častniki svojega spremstva in je bil sprejet od cesarja Karla, nadvojvode Friderika in načelnika generalnega štaba, feldmaršala Conrada. Prebivalstvo je prisrčno pozdravljalo oba vladarja, ki sta bila pod vtisom zavzetja Bukarešta in zasedenja mesta Ploesti, ki je važno železniško križišče. Popoldne sta oba vladarja z vojaškimi posvetovalci natančno preštudirala sedaj ustvarjeni vojaški položaj, nakar se je cesar Viljem vrnil v glavni stan. Cesar Karel je poslal tekom večera vladarjema, ki nista bila navzoča pri sestanku, sledeč brzojavni pozdrav: »Nj. Vel. Ferdinandu, kralju Bolgarov, Sofija: V očigled sijajnim uspehom zveznih sil na Rumunskem, katerih prednji oddelki so vdrli ponoči v sovražno glavno mesto, je moja srčna želja, da Ti povodom tega uspeha zvestega sodelovanja izrazim svoje veselje. S tem je bila izvršena važna etapa na poti, na katero nas je proti naši volji prisilil izdajalski sosed. Čestitajoč Ti tem povodom najiskreneje na sijajni sodelovalci Tvojih hrabrih čet, sem trdno prepričan, da se nam bo v bližnji bodočnosti posrečilo prepričati naše nasprotnike o nesmiselnosti nadaljnjega prelivanja krvi.«

Brzojavka sultanu v Carigrad se glasi: »Ravnokar se mi javlja o pohodu prednjih oddelkov zveznih sil v Bukarešt. Izražam nujno Vašemu Veličanstvu svoje popolno zadovoljstvo nad tem novim uspehom vojaškega skupnega delovanja, ki so se ga udeležile tudi hrabre čete Vašega Veličanstva. Čestitajoč Vam tem povodom kar najiskreneje, izražam nado, da nam bo usojeno, izvojevati v bližnji bodočnosti končno in definitivno zmago nad našimi nasprotniki.«

Zvečer je sprejel cesar ministrskega predsednika, ki je bil dopoldne sprejet od nemškega cesarja, v posebni avdienci, da mu poroča o rezultatu vršivših se pogajanj in je povabil ministrskega predsednika in podpredsednika prehranjevalnega urada barona Friesa na dvorni obed.

Francija blokira Grško. — Kralj Konstantin zbira pri Larissi grško armado.

Ogrski ministrski predsednik o Grški.

Grof Tisza je izjavil 6. t. m. v klubu delovne stranke: Iz Grčije prihajajo za nas zelo ugodna poročila, dasiravno gredo vsa naznanila skozi ententno cenzuro. Zdi se, da se je položaj obrnil na našo korist. Grška vojska bo dala četverosporazumu veliko dela. Vsak ve, kako hlabro so se borile grške čete v balkanski vojni.

Položaj v Atenah.

Haag, 8. decembra. Iz Aten se javlja: Poslaniki sporazuma se niso nič pogajali z grško vladu. Tudi v mestih na deželi so priredili oddelki rezervistov pod vodstvom častnikov resne nemire. Prijeli so veliko francoskih častnikov; vsem Venizelistom so grozili s smrtjo in jih pretepali. V Volu in drugih krajih so vdrl v hiše Venizelistov in jih zažgali. Posebno grdo so postopali s 70 let starim županom v Atenah, ki je tudi Venizelov pristaš. Narod je Venizelovega generala Karatasa pretenel, ko so ga peljali s tremi drugimi ujetniki v parlament.

Pariz, 6. decembra. (Kor. ur.) Položaj v Atenah je neizpremenjen. Čete rezervistov krožijo neprestano po cestah. Kralj se mudi s člani kraljeve rodbine v gradu.

London, 6. decembra. (Kor. ur.) Čete zaveznikov so dne 1. t. m. pri zasedanju odkazanih postojank zašle v past in so se čutile obkoljene, še predno je počil kak strel. Predaja ali uničenje garnizije v Zapeionu po preteku premirja je bilo prepričeno le vsled tega, ker je neka francoska vojna ladja z izredno točnostjo spustila par granat tik kraljeve palače. Izgube Angle-

žev znašajo 8 mrtvih in 4 ranjene. Po preteku premirja imajo Grki kontrolo pošte, brzojava in železnice zopet v svoji oblasti.

London, 7. decembra. (Kor. ur.) »Times« poroča s Pireja: V Atenah so trgovine zopet odprte. Podaniki držav sporazuma so šli na ladje. Red v mestu vzdržujejo grški mornarji.

Curih, 7. dec. »Secolo« potrjuje, da je grška vlada vpoklicala več letnikov pod orožje. V Atenah se pripravljajo zelo resni dogodki.

Berlin, 7. decembra. Pariški »Journal« javlja iz Aten: Poslaniki četverosporazuma so že prekinili svoje zveze z grško vladu. V pirejski luki rekvirirajo vse ladje, da sprejmejo bežeče državljane četverosporazuma.

Magdeburg, 7. decembra. Grška mobilizacija je v polnem razvoju. V Atenah in Korintu vodijo državljane četverosporazuma v varnostne zapore.

Kralj Konstantin zbira armado.

Genf, 8. decembra. »Matin« poroča iz Aten: Kralj Konstantin zbira pri Larissi armado in je prevzel sam vrhovno poveljstvo.

Francozi zapuščajo Atene.

Genf, 7. dec. Iz Aten se poroča: V Pireju so parniki pripravljeni na sprejem francoske kolonije v Atenah in v drugih grških mestih in konzulatnih oblasti.

Sporazum blokiral Grško.

Genf, 8. decembra. (K. u.) Vlada francoske republike objavlja uradno, da razglašajo sporazum s svojimi zavezniki blokado nad Grško in nad grškimi otoki. Blokada se prične 8. decembra ob 8. uri zjutraj.

Kodanj, 8. decembra. »Politiken« napovedujejo, da bo Grška toliko časa blokirana, dokler ne bo dala grška vlada radi zadnjih dogodkov v Atenah zadostnega zadostjenja.

Sporazum »odstavlja« grškega kralja.

Amsterdam, 8. decembra. Oфициelni pariški krogi trde, da bo francoska vlada kralja Konstantina odstavila in ga odvedla v južno Francijo, če ne bo sprejel pogojev sporazuma.

Frankobrod, 8. decembra. (K. u.) — »Frankf. Zeitung« poroča iz Carigrada: Države sporazuma so se zedinile, da, če bo potreba izpremembe na grškem prestolu, bodo proglasile grškim kraljem najstarejšega sina kralja Konstantina, princa Petrosa. Ker je Petros šel v 9. letu, bi poverili regentstvo Venizelu. Princ Jurij, ki je poročen s hčerko Rolado Bonaparte, biva že več časa neprosto voljno v Parizu in ne žele njegove navzočnosti v Atenah.

Grki in Italijani.

Lugano, 8. dec. (K. u.) Italijanski listi in Agenzia Stefani poročajo iz Aten: Kralj Konstantin je sprejel italijanskega poslanika, da se pogovori z njim o poravnavi diferenc s sporazumom z izjavo, da Grške ne osvoji sporazum. Kralj je pripoznal zmrznost italijanske diplomacije in rekel, da obžaluje dogodke, ki so se pojavili in da želi zadovoljivo poravnavo s sporazumom. Grški državni pravnik je zaplenil v hišah Venizelistov 30.000 pušk in veliko streliva. Francoska admiralna ladja »Libia« je ostala tam. Zaplenjeni grški torpedni rušilec »Panplura« se je potopil; 5 mož je mrtvih, 25 ranjenih.

Brezlična zveza med Atenami in Sofijo.

Budimpešta, 8. dec. Med Atenami in Sofijo obstoja brezlična brzojavna zveza. Atenska vlada je naznanila sporazumu in osrednjima velesilama, da ostane Grška pod orožjem strogo nevtralna in da ne bo sporazumu ničesar več priznala. Vsako novo izzivanje bo smatrala za casus belli.

Brzojavna zveza med Carigradam in Atenami.

Carigrad, 8. decembra. (K. u.) Radio-brzojavna zveza med Carigradam in Atenami zopet postuje.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. dec. Veliki glavni stan: Pri Trnavi (vzhodno črne) je vrgel preizkušeni 6. mazurski pešpolk št. 146 z bolgarskimi stotnijami Srbe iz tiste postojanke, kjer so se bili vgnjezdili predvčerajšnjim. Ujeli so 6 častnikov in 50 mož. Na nižini Strume so se obrnili v bolgarskem ognju analeški oddelki, ki so se poizkušali približati postojankam jugozahodno Seresa.

Berlin, 7. dec. Wolff poroča:

Berlin, 8. decembra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreita.

Na zahodnem bregu Moze so napadli Francozi včeraj jarko, ki smo jih bili 6. decembra na višini 304 vzeli. Odabili smo jih.

Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

Francija izgubila 4 milijone mož.

Haag, 8. decembra. Do 1. novembra so izgubili Francozi po uradnih podatkih mrtvih, ranjenecv in pograšancev 4 milijone mož.

Francoska vlada španskemu kralju ni dovolila, da bi bil potoval k pogrebu ranjega cesarja Franca Jožefa.

Berlin, 7. dec. Tu se trdi, da francoska vlada španskemu kralju, ki je hotel potovali h pogrebu cesarja Franca Jožefa I., ni dovolila, da bi se bil smel peljati skozi Francijo, vsled česar španski kralj ni mogel priti k pogrebu.

Ministrska kriza na Angleškem.

Klic po vojaški diktaturi. Nesporazumljenje med Joffrejem in Briandom.

Kakor poročajo švicarski listi, se je pojavilo v Franciji zadnje čase, posebno v Parizu, med ljudstvom in parlamentarci nemirno, napeto in skrajno nezadovoljno razpoloženje. In to še pred padcem Bukarešta, kar znači, da se je ta nezadovoljnost sedaj še gotovo pomnožila. Posebno se poudarja nesporazumljenje med Briandom in Joffrejem in radi tega klic po vojaški diktaturi ali pa vsaj izpremembi v ministrstvu. Francosko časopisje razpravlja jasno o misli, da je treba tu krepke osebnosti. Na vsak način stojimo tudi na Francoskem pred važnimi notranjimi dogodki, katere bo izprememba v angleškem ministrstvu še pospešila.

Francoska zbornica.

Pariz, 8. decembra. V tajni seji je pozvala zbornica Joffreja, naj radi svojega odlašanja odloži poveljstvo.

Ženeva, 8. decembra. (Kor. u.) Po zaključitvi tajne seje je zbornica zopet razpravljala javno. Predsednik Deschanel prečita 19 dnevnih redov. Ministrski predsednik Briand izjavi, da si je iz dolge debate zbornica lahko ustvarila jasno sliko, zato sprejme vlada samo dnevni red Badanel-Lecroix: izjava vlade o reorganizaciji vrhovnega poveljstva, delo vlade z ozirom na vojno. Ta dnevni red izraža jasno zaupanje do vlade. In vlada potrebuje to zaupanje, da dovrši svojo nalogo s potrebno avtoriteto.

Nato je izrazilo več poslancev svoje mnenje. Chaumet kritizira odredbe vlade, katerim manjka dalekosežnega vpogleda v akcije v orientu. V Atenah je nastal tak položaj, ki gotovo vsaj našega prestiža ne dvigne. Ministrski predsednik Briand odgovarja, da je prestiž Francije vzvišen nad takim naziranjem. Chaumet spominja na koncu svojega govora na obveznosti, katerih vlada ni izpolnila. Tudi Compere-Morel graja vladu. Mil-lerand in Renaudel izjavita, da glasujeta za kabinet. Zbornica odkloni nato s 395 glasovi proti 117 predlog Dardieu, ki izreka vladi nezaupnico. Sprejme pa na podlagi razpravljanih in različnih interpelacij v tajni seji s 344 poti 160 glasovom dnevni red, ki pomeni za vladu zaupnico.

Ženeva, 8. decembra. (Kor. u.) Dnevni red, katerega je sprejela francoska zbornica, se glasi takole: Zbornica vzame na znanje izjavo vlade o izpremembi v armadnem vodstvu. Odobruje sklep, naj se združi vojno vodstvo in gospodarska organizacija dežele tesno pod enim krepkim vodstvom. V zavesti, da bo vlada v sporazumu z zavezniki vse nujno potrebne žrtve in napore prinesla, prehaja zbornica k dnevnemu redu.

Nezadovoljnost na Francoskem.

Lloyd George ministrski predsednik.

November in december sta nam prinesla toliko nepreglednih važnih dogodkov. Povsod veliki zunanji in notranji dogodki. Po celi Evropi vse kipi in polje. Svet postaja nervozen, nezadovoljen s tem ex lex vojnim položajem brezvladja in vse se pripravlja, da se forsira po tem velikem brezvladju nova velika doba, katero nam bo prineslo novo leto 1917. — konec vojne in zaželeni mir, ki bo tvoril podlago novemu veku Evrope, celega sveta.

Tudi na Angleškem so prišli iz ravnotežja. Ministrska kriza, novi notranji dogodki, končna rešitev irskega vprašanja. Tradicionalni zastopnik Angleške Asquith je odstojel kot voditelj Angleškega državnega ustroja in na njegovo mesto je prišel bivši municijski minister in po Kitchenerjevi smrti vojni minister Lloyd George. Kralj ga je sprejel, mu prožil roko v vdano poljub in mu izročil vodstvo državnega ustroja. Lloyd George, delavski vo-

ditelj, odvetnik, prijatelj irske samouprave, načelnik angleške vojne stranke — bo sklepal mir.

Sestava nova angleške vlade.

London, 8. dec. (K. u.) Nova vlada je že skoraj popolnoma sestavljena: Bonar Law bo državni zakladnik, Ad-dison municijiski minister, Bafour zunanji minister, lord Derby vojni minister; obenem bo zastopal vladu v zbornici lordov, Henderson delavski minister s sedežem v vojnem svetu, Barnes minister uprave pokojnin, lord Robert Cecil ostane državni podtajnik zunanjega ministristva.

Liberalna stranka izrazila Asquithu zaupnico.

London, 8. decembra. (K. ur.) Reuter: Na današnjem shodu liberalne stranke so izrazili Asquithu zaupnico in sklenili, naj se nova vlada pri nadaljevanju vojske podpira. »Press Association« poroča, da je Asquith na shodu poročal, da bo prevzel Balfour zunanji urad, lord Robert Cecil bo ostal državni podtajnik urada zunanjih zadev.

Na morju.

Skupina naših morskih letal je metala 6. t. m. kljub slabemu vremenu zelo uspešno bombe na letalno postajo Beligna in na baterije Zdoba. Tri lode so bile zadete. Kljub besnemu obrambnemu ognju so se vrnili vsa letala nepoškodovana.

Poveljstvo mornarice.

Francoska vojna ladja »Suffren« izgubljena.

Pariz, 8. dec. (K. u.) Mornariško ministristvo naznanja: Vojno ladjo »Suffren« (12.730 ton), ki se je odpeljala 24. novembra na Orient, pogrešajo. Sodiijo, da je izgubljena. Posadka je štela 18 častnikov in 700 mož.

Na severnem Atlantskem morju križari nemška oborožena trgovska ladja.

London, 6. dec. (K. u.) Admiraliteta javlja: Poroča se, da so opazovali dne 4. decembra na Atlantskem oceanu oboroženo nemško trgovsko ladjo. Podrobnih poročil ni.

6. novembra potopili podmorski čolni 38 ladij.

Berlin, 8. novembra. (Kor. ur.) Kapitan poročnik Steinbrink, ki je bil nedavno odlikovan z redom Pour le merite, je med svojo zadnjo vožnjo v enajstih dneh s svojim podmorskim čolnom potopil 22 ladij, ki so obsegale 14.055 ton. Dne 6. novembra je bilo dozdaj na en dan največ ladij potopljenih, namreč 38.

Boji v Macedoniji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 8. decembra. Uradno: Pri Vojuši od časa do časa težak sovražni topovski ogenj.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Pri Tarnavi, vzhodno Črne, so se izjavili srbski močni napadi.

Nemške in bolgarske čete so odbile močne napade Srbov pri Tarnavi (vzhodno Črne). Tudi novi sunki Angležev na bojni črti ob Strumi so se izjavili.

Sofija, 8. decembra. Uradno se poroča: Pri Bitolju in v ovinku Črne slab sovražni topovski ogenj. Ponoči na 7. decembra je poizkusil sovražnik večkrat napasti naše postojanke vzhodno od Črne in južno od Gradešnice. Naše čete so vse napade odbile. Na obeh straneh Vardarja slab topovski ogenj. Na Belašici Planini je mirno. Ob Strumi topovski ogenj. Ogenj naših pušk in strojnih pušk je ugonobil angleško stotnijo, ki se je bližala Čifliku—Tevliku. Pred našimi jarki leži 120 sovražnih mrličev.

Srbsko uradno poročilo.

6. decembra. Včeraj smo izpopolnili svoj uspeh severno Grumište in Budimereja. Vzeli smo nove, močno utrjene postojanke, kjer smo zaplenili dve nemški havbici. Sovražnika smo vrgli proti severu. Na osvojenem ozemlju smo našli veliko mrtvih sovražnikov, med njimi poveljnika 21 polka.

Pri Strumi.

Sofija, 8. dec. Z bojne črte pri Strumi se javlja: Angleži slabe svoje črte. V okraju Barakli-Cumaja-Kumli in Koprulju uničujejo Angleži svoje žične ograje in se umikajo. Angleži, ki so bili zadnje čase ujeti, pravijo, da se niso hoteli vojskovati z Bolgari in da se večkrat Angleži krvavo stopo s Škoti in z Irči.

Štirinajst laških napadov krvavo odbiti.

»Slavjanski Jug« poroča o zadnjih bojih v Macedoniji, katerih so se posebno italijanske čete udeležile. Italijani so napadli v jako neugodnih razmerah v zadnjih dneh zelo ljuto neko višino. Sovražnik je uporabil jako uspešno proti njim svoje topništvo. Štirinajst laških napadov je bilo pred višino odbiti. Italijanske krvave izgube so za srbskimi najhujše in največje, kar jih je videlo makedonsko bojišče.

Dnevne novice.

+ Cesar Karel se je vrnil 7. t. m. zjutraj iz glavnega stana na Dunaj v Schönbrunn.

+ Dnevnik rajnega cesarja Franca Jožefa I. Z Dunaja se poroča: Pod vodstvom prvega dvorjana kneza Montenuovo so na dan po pogrebu popisali v Schönbrunn pohoštvo pisarne cesarja Franca Jožefa I. Preiskali so cesarjevo mizo in eno omaro. Našli so pisma, dokumente in beležke, ki so popolno intimnega značaja. Poleg pisem sorodnikom so našli tudi taka, ki so velikanske zgodovinske vrednosti. Neka oseba, ki pripada dvoru, je povedala, da so našli tudi dnevnik cesarja Franca Jožefa I. s subjektivnimi beležkami o osebah in dogodkih.

+ Generalni polkovnik pl. Borojevič o V. vojnem posojilu. »Triester Tagblatt« priobčuje naslednje opazke generalnega polkovnika pl. Borojeviča: »Že 18 mesecev sem vsak dan priča tople domovinske ljubezni primorskega prebivalstva. Gotovo se bo krepko izkazalo tudi pri podpisovanju vojnega posojila. Mi na fronti smatramo kot ob sebi razumljivo častno dolžnost, podpisati vojno posojilo do zadnjega pogrešljivega vinarja. Kdo za fronto bo hotel zaostati za nami? Sto podpisanih milijonov je dobljena bitka. Kdo bi se ne hotel biti? In vsaka dobljena bitka nas približa trenutku, ko bomo mogli meč zamenjati s plugom, da bomo v miru nadaljevali delo za moč in veličino domovine. Borojevič, generalni polkovnik, m. p.«

+ Parlamentarno vprašanje med nemškimi strankami. Nemški radikalci še vedno niso potolažili svoje jeze proti dr. Koerberju. Sedaj reorganizirajo »Nemško nacionalno zvezo«. Dosegli so, da se združi v trdno celoto nad sto nemških poslancev. Bodoči reorganizirani zvezi bo načeloval predsednik z dvema podpredsednikoma, ki bodo imeli v rokah večjo oblast kot preje. Tudi prejšnji veto strank se odpravi. Vsa vprašanja se bodo reševala po načelu majoritete. — Dne 6. decembra je govoril dr. Geismann na nekem zborovanju na Dunaju o predmetu »kaj zahtevamo od parlamenta«.

— Hrvatski sabor se sestane dne 14. decembra t. l.

— Pri upravnem sodišču. Cesar Karel je imenoval svetnika upravnega sodišča Viljema Jenny za senatnega predsednika.

— Umrla je v četrtek, 7. t. m. v Domžalah občesposlovanca, kot blaga dobrotnika revežev znana gospa Apolonia Cerar roj. Majhen v 79. letu starosti. Pogreb je bil danes dopoldne. Veleposlovanca rod-bini naše sožalje! Izmed petih živečih sinov so štirje pri vojakih.

— Gostilnam in kavarnam prepovedana prodaja imodk in svačic. Dunaj, 8. novembra: Finančno ministristvo je pričeniš z jutrišnjim dnevom prepovedalo prodajati smodke in svačice v gostilnah in v kavarnah.

— Veleizdajalska sodna razprava v Sarajevu proti 36 osebam se je končala dne 6. t. m. Trije so obsojeni na smrt, 19 je oproščenih, ostali so pa obsojeni v zapor od 1 do 16 let.

— Nove čitanke za hrvatske ljudske šole. Za III. in IV. razred je izdala hrvatska vlada nove čitanke, v katere so uvrščeni članki, ki se nanašajo na svetovno vojno, posebno pa na junaštva hrvatskih vojakov.

Učiteljske izpremembe. Namesto obojele učiteljice Leopoldine Boje-Vadnjak bo suplirala na enorazrednici v Ložicah abs. učit. kand. Ida Slakar; obenem bo začasno vodila šolo.

— Beseda o pomanjkanju usnja. Piše se nam: Na vse kraje se toži o pomanjkanju usnja, posebno podplatov. Resen človek bi pa temu komaj verjel, če bi videl, kako »visoko« stoji danes velikokrat zlasti nežni spol. Do te »višine« je prišel, pa to le malokdo pomisli, na »usnjenje« podlagi. Pete so podobne že celim stebričkom. Da se vzdrži umetnihi potoma, ta sicer dvomljiva »višina« morajo biti stopala in prsti marsi-

koga bos. O, to grozno pomanjkanje podplatov! Umesno bi bilo, če bi oblast s kakim primernim odlokom nekoliko ponižala to drago, razkošno, nepotrebno »visoko« stališče. Kako primerno bi bilo, če bi izšel odlok pod naslovom: visoke pete — prepovedane.

Organizacija nabave ogrskih prešičev. Uradno se naznanja: C. kr. urad za prehrano prebivalstva je prevzel nabavo ogrskih debelih živih ali zaklanih prešičev. Nabava živih prešičev se je tako uredila, da se je poverila izključna pravica za nakup in uvoz prešičev iz Ogrske v Avstrijo avstrijski centralni nakupilni družbi na Dunaju I., Am Hof 4; nadzorstvo si pridrži prehranjevalni urad. Prešiči, ki jih bo v okviru dovoljenega kontingenta dobila nakupovalnica, se razdele po določenem ključu. Za Dunaj in Nižje Avstrijsko določeni prešiči se bodo zaklali in bodo dobili posamezni interesenti meso in špeh vsakega zase. V posameznih kronovinah se ustanove prevzemalnice za ogrske prešiče, ki bodo razdeljevale dobavljeno blago. Zasebnikom poslej ne bo več dovoljeno uvažati prešiče iz Ogrske. Kar se tiče naročanja svinjske masti, špeha in svinjskega mesa iz Ogrske, se je treba obrniti na prehranjevalni urad za potrebne transportne liste.

Koza za 320 K. Brnski »Hlas« poroča: Na zadnjem sešnu v Netolcih na Češkem je bila kupljena koza za 250 K, a koj nato prodana za 320 K.

— Priporočila se nova trdka F. Čuden Sin nasproti glavne pošte, specialna trgovina z zlatino, ur in srebrnine. Več v oglasu.

Maršal Ojama umrl.

Frankobrod, 8. dec. (K. u.) »Frankfurter Ztg.« poroča iz Haaga: Maršal knez Ojama, poveljnik japonske armade v japonsko-ruski vojski je umrl.

Ljubljanske novice.

Ij Cesarska maša. Danes ob 10. uri je bila povodom nastopa vlade Njegovega Veličanstva cesarja Karla v tukajšnji stolnici slovesna pontifikalna maša z zahvalno pesmijo »Te Deum«. Pontifikalno mašo je daroval presvetli gospod knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič ob običajni obilni asistenci. K sklepu se je zapelo cesarsko pesem. Cerkvene slavnosti so se udeležili zastopniki javnih oblasti: deželni predsednik grof Attems z uradniki državnih uradov, deželni glavar dr. Šusteršič z deželnimi odborniki dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Triller, štaciški poveljnik Kleinschrodt s častniškim zborom, mestni župan dr. Tavčar z občinskim odborom in z načelniki magistratnih uradov. Izmed voaskih dostojanstvenikov bodi še omeniti general Sternberger in ekselencia podmaršal Rechbach. Navzoči so bili tudi zastopniki raznih drugih javnih korporacij. Opaziti je bilo mnogo gospa. Tudi udeležba ostalega občinstva je bila mnogoštevilna, tako da je bil razpoložljiv prostor v cerkvi napolnjen.

Ij V šentjakobskem prometnem društvu se vrši v nedeljo, dne 10. t. m., točno ob 6. uri zvečer, društveno predavanje. Predava državni in deželni poslanec gosp. prof. Evgen Jarc.

Ij Nova »Tiskovna zadruga v Ljubljani«. Pod tem naslovom se je osnovala zadruga z omejenim jamstvom, ki prevzame z novim letom od »Narodne tiskarne« izdajanje »Ljubljanskega Zvona«. Zadruga je že vpisana v zadrugi register. Prvo načelstvo tvorijo gg.: Dr. Oton Fettich-Frankheim, odvetnik v Ljubljani, kot načelnik; dr. Pavel Grošelj, licejski profesor v Ljubljani; dr. Josip Klepec, odvetniški kandidat v Ljubljani; Josip Breznik, c. kr. profesor v Ljubljani, in dr. Janko Kersnik, ravnatelj Kmetске posojilnice v Ljubljani, kot odborniki. V nadzorstvo sta izvoljena gg.: Fran Abulner, nadoficijal Mestne hranilnice, ter Anton Kristan, strokovni ravnatelj v Ljubljani. Urednik »Ljubljanskega Zvona« bo Oton Župančič.

Ij Mestna preskrbovalnica za mleko je dobila od vlade pravico za rekvizicijo mleka v političnih okrajih Kranj, Logatec in Kamnik. V te okraje odpošlje svojega zastopnika g. Dohoriča, da se dogovori s strankami. Vojško oblast se naprosi, da odpošlje v posredovalnico svojega zastopnika, ker bo tudi za vojaštvo samo posredovalnica dobavljala mleko. »Mlekarska zveza« se naprosi, da predloži svojo pogodbo, po kateri bo oddajala mleko. Vladi se izrazi mnenje, da so za rekvizicijo odkazani okraji nezadostni in da naj sir in kondenzirano mleko, ki ga dobiva »Kranjska trgovska družba«, oddaja samo mestni aprovizaciji.

Ij Mleko v kavarnah. Dne 11. decembra izide odredba, po kateri se bo bela kava smela oddajati gostom v kavarnah le od 5. ure zjutraj do 10. ure dopoldne.

Ij Prodaja fižola pri mestni aprovizaciji se prične v torek. Ureditev priobčimo v ponedeljek. Na osebo pride 1 kg.

Ij Avstrijsko mornariško društvo je v žalni seji svojega osrednjega načelstva po-

vodom smrti Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa sklenilo ustanoviti poseben zaklad za podpiranje vdov in sirot pomorščakov. Da se trajno časti spomin na visokega pokojnika in na njegovo iskreno skrbstvo za vse, kar tiče pomorstva, se bo ta ustanova imenovala »Cesarja Franca Jožefa I. spominski zaklad«. Kot osnovno glavnicu mu je osrednje načelstvo Avstr. mornariškega društva odkazalo 100.000 K.

Ij Umrlj so v Ljubljani. Elizabeta Banko, hči gostilničarja in posestnika, 1 mesec. — Frančiška Dovič, posestnikova hči, 3 leta. — Marija Ambroz, slikarjeva hči, 6 dni. — Edmund Kruder, desentnik. — Giuseppe Nasilla, laški pešec 224. pešpolka, vojni ujetnik. — Marija Balija, gostilničarka, 35 let. — Angelo Cigoj, bivši sprevednik, hiralet, 48 let. — Ivan Fröhlich, pešec.

Ij Našla se je na Krakovskem nasipu mala vsota denarja. Dobi se Mala čolnarska ulica 7. i. vrata.

Izgubil se je v četrtek, 7. t. m. okoli 10. ure zvečer na poti od pošte do glavnega kolodvora zelen nahrbtnik (Rucksack), ki je vseboval eno pištolo repetirko 9mm, nekaj knjig, temnorjav telovnik (Kamelhaarwest), platen žakeljček z umivalnimi potrebinami, eno malo steklenico (Feldflasche) in nekaj drugih malenkosti. Najditelj se prosi, da odda ta nahrbtnik pri c. in kr. cenzuri v Ljubljani, Lingarjeva ulica št. 1/II. proti nagradi.

Ij Za vzdrževanje vojaških grobov je tukajšnja trdka brata Moskovič pri c. kr. deželni vladi darovala znesek 50 K.

Primorske novice.

— Majhen popravek k laškemu uradnemu poročilu z dne 5. decembra. Minulo nedeljo, dne 3. decembra, so prileteli nad Dutovlje štirje laški zrakoplovi in z vso naglico zmetali svoje bombe. Zadelo niso popolnoma nič razen kraško kamenje. Cadorna poroča, da so vršili letalci svoje junaške čine kljub neugodnim vremenskim razmeram, dasi je bil tisti dan eden najkrajših, kar se mih doživel. Te neugodne razmere sta bila naša dva letalca, pred katerima so se laški zračni junaki takoj spustili v beg.

Umrl je nagle smrti 4. decembra vpo-kojeni konservator, vladni svetnik Henrik Majonica, bivši profesor drž. gimnazije v Trstu in pozneje ravnatelj drž. muzeja v Ogleju. Pokojnik je bil v znanstvenem svetu znan kot odličan arheolog.

Pred gorisko izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljani je bil izredno pripuščten k usposobljenostnemu izpitu g. Ivan Slavec, c. kr. poročnik v rez., ter je izpit prebil dne 7. decembra z ugodnim uspehom za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom ter za meščanske kot predmet.

Korp. Štefan Bajt je bil operiran na slepiču v vojni bolnišnici ogrskega Rdečega križa št. 2 v Sezani. Sedaj se že dobro počuti.

Naš izkaz pogrešanih družin s Primorskega priobčimo v ponedeljek.

Znaki nove laške ofenzive.

Lahi se nas boje in zato se tako zelo obotavljajo poseči na Krasu in v Vipavski dolini po prejšnji navadi v energično ofenzivo. »Stampa« si pusti poročati z bojišča v opravičilo tega laškega brezdelja, češ da niso Avstrijci samo v Tridentu, ampak tudi ob soški bojni črti zbrali skupaj nove, sveže čete, veliko novih topov, strojníc, čisto novo zgrajenih minometov in izredno veliko množino streliva. Ravnotako so si izbornu utrdili svoje postojanke od Plavi do morja. Cadorna čaka in se boji začeti z vsemi silami boj. Zato na Krasu in v Vipavski dolini le negotova ofenzivna tendenca od laške strani. Toda vprašanje je, ali se ne bo moral udati Cadorna pritisku »od zgoraj«, od »zmag« željne italijanske publike, od parlamentarcev, ki radi govore o osvojenih pokrajinah nekdanje roparske beneške ljudovlade in ki hočejo dokumentirati skupnost z Rumuni s tem, da prisilijo Cadorno, oziroma vojvodo d' Aosta do udarca. Lahj so se pričeli na Krasu gibati. Ali je to le demonstracijski sunek, ali pa splošen laški napad naročen vsled političnih ozirrov?

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 8. decembra. Uradno: Včeraj zjutraj se je pričel na Krasu močan sovražni topovski ogenj, ki se je proti Kostanjevici pomnožil do največje besnosti, a opoldne, ko je nastalo neugodno vreme, je zopet ponehal. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Sedmi del italijanske trgovinske mornarice uničen.

Lučano, 7. decembra. Sovražni podmorski čolni so potopili do zdaj sedmi del italijanske trgovinske mornarice.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica šte. 1.

Sprejema: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4 %.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujeme: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

2907

PREKLIC.

Podpisana obžalujem, da sem sumila Janeza Japelj, ključavničarja v Ladstatterjevi tovarni v Domžalah zaradi tatvine, in javno priznam, da je popolnoma nedolžen.

Domžale, 27. novembra 1916.
2896 Reza Rakef, delavka.

Črn, zmleti poper

po K 12— za kg, netto teža, franko na dom, v kasetah po 5 kg pošilja
J. CIVIDIN, TRST, Via Canova št. 24.

Išče se kompanjon

za otvoritev trgovine z mešanim blagom v lastni hiši na zelo prometnem kraju v Ljubljani, ob glavni cesti, pravno za vsako trgovino in tudi gostilno. Pogoji: najmanj 10.000 K kapitala in izurjenost v trgovini. Kupi se tudi prodajalniška oprava. — Ponudbe na upravo lista pod »Prva moč 2898.«

Sprejme se takoj izurjen

trgovski pomočnik

Martin Plut, Crnomelj.

Pridna, samostojna kuharica, zmožna slovensk. in nemšk. jezika išče mesta

gospodinje

k enemu ali več gospodom Najraje gre na deželo. Nastop s 15. jan. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod Poštena 2904

Lepo malo

posestvo

je naprodaj na Gorenjskem, 15 minut izven mesta, ob glavni cesti. Obstoja iz lepe, skoraj nove hiše in hleva za živino, z opravo ali brez nje. Pri hiši je lep sadni in zelenjadni vrt ter gostilniški vrt. V hiši je sedaj gostilna. Poleg hiše je toliko zemlje, da se lahko redi dvoje goveje živine. Na željo se da tudi več zemlje zraven, kakor tudi en gozd. Proda se tudi samo hiša z vrtom in gostilniško opravo, ali samo nekaj zemlje zraven, kakor kupec želi. Posestvo je v najlepšem in dobrem stanju in za gostilno ali privatno stanovanje zelo pripravno. — Naslov pove upravnistvo tega lista pod št. 2900.

Najstarejša slovenska trdnjava te stroke.

2901 Obstoja že nad 40 let

ANA HOFBAUER

Imojteljica zaloge ceravne oblike in uređja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenjšo postrežbo, prosijo, da se pri naročitvah izvoli ozirati na prvo domaco trdnjo.

Prostovolina sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani je na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina in sicer zemljišče vi. št. 687 kat. občine Vič, obstoječe iz parc. šte. 378 hiša šte. 236 v Rožni dolini z drvarnico, svinjakom in vodnjakom ter 1330/1 vrtom pred hišo, za katero se je ustanovila izklicna cena v znesku 8.000 K.

Dražba se bo vršila dne 14. decembra 1916 na licu mesta v Rožni dolini šte. 236 dopoldne ob 10. uri. Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. Dražbeno izkupilo je založiti pri sodišču.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodišču soba šte. 32 med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII. dne 27. nov. 1916.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem

kavarno „MERKUR“

Židovska steza šte. 4

na novo preuredila ter uredila tudi posebno častniško sobo in zagotavljam točno postrežbo ter se priporočam z odličnim spoštovanjem

Marija Izlakar.

Kupi se več
dobro
ohranjenih

Vreč.

Ponudbe pod »Vreče« na upravnistvo lista.

Gospodična

vešča obeh deželnih jezikov, ki je več let službovala v knjigovodstvu hranilnice in posojilnice, želi vstopiti v kak denarni zavod. Ponudbe na upravnistvo Slovence pod »Uradnica« št. 2894.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem pričel s prodajo

konjskega mesa

na sv. Jakoba nabrežju št. 39

in se priporočam

Aloj. Kuni.

Najnižje cene

Največji izbor

Popravila

L. Mikusch

tovarna dežnikov

Ljubljana, Mostni trg 15.

Fina božična darila

briljanti	zapestnice	prstani
obeski	uhani	veržice
ure zapest.	zavr. verž.	zapone
brilj. uhani	„Union“-ure	brilj. prstani
Eterna	Schaffhausen	Omega

! OTVORITEV !

Nova trgovina

na proti glavne pošte

F. ČUDEN S^{ra}, LJUBLJANA, špocialna trgovina zlatnine, ur in srebrnine.

2897

PETO AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILLO.

Prijave sprejema in daje radevolje pojasnila

Češka industrijalna banka, Ljubljana, Stritarjeva ulica.

kot ofiiealni subskripcijski zavod.

Čisti subkripcijski kurz znaša Pri

a) 5 1/2 % amortizačni renti odplačljivi v 40. letih K 92.—

b) 5 1/2 % blagajničnih nakaznicah vračljivih 5 1/2 letih K 96.—

2903

Pisma z Moravskega.

Piše Fr. Z—č.

II.

Med Hanaki. — Lepe želje. — »Oh, bil je — narod moj!« — Pri msgr. dr. Antonu Stojanu. — Konvikt v Kroměřižu. Pri Karlu Dostálu.

»Kdyby nam bylo, jak je Hanakum!« pravijo Moravani, katerim ni dano prebivati v Hani, ki ne orjejo in ne sejejo črnih brazd po ti lepi, rodovitni in širni pokrajini. Jaz pa si mislim v svoji skromnosti, ko se vozim od Brna do Kojetina in Kroměřiža, pa dalje do Přerova, Olomuca, pa zopet nazaj do Prostějova: »Ko bi Bog razgrnil po našem Krasu samo del te rodovitne grude, kar je moje oko zazre med dvema postajama, — kakšen raj bi pač imeli tam doli na jugu, ako bi poleg tega bili še tako delavni, skrbni in varčni kakor so Hanaki!« — Pa brez zamere in očitania! Mislim to pač tako, da smo vsi Slovenci, kar nas je, če ne drugo, vsaj premalo skrbni in — varčni. Ako vzamemo za merilo bogatstva milijonarja, pa pridemo do spoznanja, da je takih bogatinov, po odstotkih računano, manj pri — Slovencih, ker Slovence-milijonarje našteje menda na prstih ene roke. Res, »Slovenec nima sreče,« pa mnogo smo temu sami krivi. Morda nam prinese vojska tudi to bridko spoznanje, in prav bo tako!

Vlak hiti ob Moravi, pa gledam te lepe, širne, valovite poljane, na katerih rujejo žene znamenito sladkorno repo. Sto in sto vozov, pred katerimi so vprežene večidel močne, rejene kравe, prevaža ta važni poljski pridelek na postaje, a komaj je pospravljena repa, pobran krompir, kipi že brazda za brazdo, črna kot krtna, vzdiguje se za svetlim lemežem in sprejema v svoje toplo naročje rumeno pšenico za prihodnje poletje... Pa pravijo, da nas izstradajo!

Oh potokih, rekah in rečicah korakajo neštete vrste belih »kapitolskih ptičev«, počasi in ošabno, v zavesti svoje zunanje in notranje vrednosti, češ: Me, tu spredaj, ki smo se preključevali po Veliki noči, smo po 20, one za nami so po 30, a naše matere in tetke tam zadej, so pa že po 80 kronic, kakor so bile še pred sedmimi leti kravice po Vaših tolminskih, čepovanskih in drugih vaseh! A ne poprašuj po naših cenah, samotni popotnik, ker sploh nismo naprodaj, vsaj danes še nismo dovolj tolste in debele za poljske židove, ki plačujejo za našo mast in naše meso kar zahtevajo pridne gospodinje.

Ob nedeljah vidiš Hanake v njihovih bogatih narodnih krojih. Lahko »pomlaviš« z njimi, in radi se pogovoriš s Teboj o politiki, najraje pa o gospodarstvu. Bore malo je med njimi takih, ki ne bi bili dovršili vsaj gospodarske šole, a mnogo jih je končalo gimnazijo, realko, obrtno šolo itd. Tako pridejo z obilnim znanjem na očetu dom, pa jih ni prav nič sram, kdati gnoj, orati in kopati. Poznam premožnega mlinarja. Mož je star kakih trideset let, pa je revež malo šepav in ni za vojsko. On kleplje mlinске kamene, maže tečaje, popravlja žlebove, prenaša vreče in kar je potrebno, pa se ponasa s tem, da je z odliko dovršil gimnazijo. — Še bolj se začudim, ko me povabi v sobo in sede h krasnemu klavirju ter z dovršeno umetnostjo zaigra Chopinov »Nocturno«. »Bil sem poldrugo leto na glasbeni akademiji v Pragi,« mi reče umetnik v mlinu, »a oče je ostareel, starejši brat je duhovnik, dva mlajša sta na vojski, pa sem jaz prevzel mlin in gospodarstvo.« — Meni pa se je večkrat pripetilo, da so starši rekli, ko sem jim svetoval, naj vzamejo fanta iz četrtega gimnazijskega razreda domu, ker ni za šolo, da to pač ne gre, ker je fant že gosposki in ni več za težko delo... Povečini gre tak študent v odvetniško pisarno in množi vrste naših izgubljenih kapitalov...

Da ni tako malo moških med ljudstvom, bi pozabil, da je — vojska. To brezskrbno, veselo kretanje teh ljudi, to vedro čelo in jasno oko, ta brezbržni posmeh na licu! Komaj čakajo subskripcije za novo vojno posojilo, ker hranilnice že ne vedo, kam z nakopičenim denarjem: nikdo ne zahteva posojil, samo nalagajo in nalagajo. So kmetje, ki obdelujejo po 20 oralov zemlje, pa imajo poleg čistega grunta po sto, pa tudi stópetdeset tisoč kron gotovine.

Med to veselo, bogato množico Hanakov zagledaš tupatam žene v revnih ponošenih krilih, s črnimi rutami na glavi; moške z upognjenim tilnikom, razoranim čelom, otroke v lesenih cokljah... »oh, bil je — narod moj!«, našji begunci s toplega juga, ptiči, ki jih je vihar zaustavil na dolgem potu,

vanju, — pa se mi zdi njihova beda še večja.

Pa ni dosti Slovencev in Hrvatov v bogati Hani; povečini so tu naseljeni poljski židje in Italijani. Hanak ne gleda na narodnost beguncev, on rad dá, še rajše prodá. In vendar so si begunci »izbrali« boljši del, ki so prišli v te kraje. Število Slovencev se je poleg tega še nekam skrčilo. V Přerovu jih je bilo za mesec junij t. l. izkazano še 114 iz goriške okolice, a ko sem bil tam, se mi je povedalo, da jih ni kakor — 59, a število Italijanov se je za ostalih 55 povečalo. — »A kako je to mogoče?« vprašam prijaznega komisarja, Čeha, ki se sicer mnogo briga za usodo beguncev, nastanjenih v tem okraju, naj so že te ali one narodnosti. Navzoč je bil tudi gosp. Peter Z—n, duhovnik italijanskih pribežnikov, ki zna tudi dobro naš jezik, pa tudi češčine se je privadil za silo. Reklo se mi je, da so se mnogi begunci iz Ločnika, Podčore itd. v začetku bali povedati, da so Italijani, pa so se zapisali za — Slovence.

Ko pa so videli, da je med dobrimi Hanaki prazen njihov »strah«, so obrnili plašč in sedaj so zopet Italijani di puro sangue. So celo slučaji, da so starejši bratje obiskovali in dokončali slovensko šolo v Ločniku, a mlajši hodijo sedaj v italijanski konvikt v Kroměřižu. Ta konvikt ima svojo posebno, zanimivo zgodovino, in je vredno, da jo omenimo, »quod memnisse juvabit«.

Vrli držav. poslanec in prošt monsignor dr. Stojan, ta blaga duša, je s pomočjo Apostolata sv. Cirila in Metoda osnoval v Kroměřižu konvikt za petsto begunskih otrok italijanske, hrvaške in slovenske narodnosti. Pri visoki vladi na Dunaju je izposloval v ta namen znatno mesečno podporo. Petsto otrok je moglo najti zavetja in dobre ljudske šole! Med uradnimi spisi sem čital v zadevi tega konvikta nešteta dr. Stojanova pisma in občudoval njegovo prizadevanje, naj se konvikt otvori že meseca decembra 1915. — Otroci bi bili dobivali brezplačno stanovanje, hrano, obleko, knjige, potovali bi na državne stroške itd., samo bi se bila staršem odtegnila dnevna podpora 1 K, ki jo dobivajo za vsakega otroka. Navzlic tej ugodnosti se je prijavilo samo 43 otrok, za katere se je 31. maja t. l. otvorila italijanska ljudska šola. Imena teh otrok: Bregant, Bressan, Coos, Forciassin, Furlan, Krassoviz, Kumar, Percio, Pinnausig, Medvescig, Mulich, Tribusson itd. pripovedujejo žalostno poglavje iz zgodovine goriških Slovencev in delovne nekdaneje »Lege«; ja z nisem temu prav nič kriv, kakor mi je to pred kratkim očital neki rodoljub. Ker je med temi otroki tudi nekaj takih, ki bi morda obiskovali slovensko šolo, ako bi jo imeli, sem — ne oziraje se na ono očitane — meseca oktobra napravil predlog, naj se poleg italijanskega otvori tudi slovenski konvikt s slovensko ljudsko šolo, in naj se to razglasi po vseh hrvatskih in slovenskih naselbinah na Moravskem in Češkem, da ta lepa ideja dr. Stojanova ne splava po Moravi. Meseca oktobra sem bil v tej zadevi osebno v Kroměřižu in sem hotel govoriti z g. dr. Stojanom. Cela vrsta ljudi je čakala pred menoj; bilo jih je kakor v predsobi ministrovi. Ogle-dujem nebrojne častne diplome raznih društev, mest itd., ki jih je dr. Stojan dobil v priznanje velikih zaslug za svoj narod. Ker je moj čas odmerjen, pošljem svojo vizitko s prošnjo za kratkotek pogovor. »Vi ste Slovenec?« vpraša prošt. »Dovolite, da odpravim svoje obiskovalce, a Vi pridite na skromno kosilo, da se kaj pogovoriva!« Ne ugovarjam, ker me zanima dobri gospod kot človek in politik. Velike, močne postave, zdrav ko hrast, vljuden in obenem dostojanstven — Hanak. Častljiv mož je neumorno delaven; še o polnoči ga najdeš pri njegovi obilni korespondenci, a zjutraj ob petih je že zopet na nogah. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da šteje že nad šestdeset let. Ko pri koslu obiram — prosim! — fazana, pripovedujem o Gorici in dogodkih, ki sem jih doživel prve mesece vojske z Italijo. Ko pridem na razgovor o konviktu in povem svoje mnenje, pravi: »Škoda, da so se Slovenci premalo zanimali za stvar. Nadejal sem se boljšemu uspehu. Kje so slovenski otroci? Slovenske gimnazije, ki bi bila našla pri nas varno zavetje, tudi niste hoteli...« Odgovoril sem mu z besedami, ki jih je svoj čas prinesel »Slovenec«, da je bolj kazalo, otvoriti slovensko gimnazijo v Ljubljani ali pa v Trstu, ker sta ti dve mesti ponekod središče slovenskega življa... »Pojdite, pojdite! Kaj pomeni Ljubljana kot središče sedaj v vojski, kaj Trst, nad katerim plavajo zlokobne ptice? Morda ste mislili na politične pridobitve?

Te so Vam za vselej zagotovljene z nedoseženim junaštvom Vaših sinov na krvavem bojišču in z neomajano zvestobo Slovencev do cesarja in do Avstrije! — Italijani imajo svojo srednjo in meščansko šolo v Gradcu, na Dunaju konvikt. Je li morda tam središče za tirolske in goriške Lahe? Ste pač premalo — praktični ljudje, Vi Slovenci!« —

Spoznal sem bridko resnico modrih besedi blagega prošta, sram me je bilo povrh, in ostal je nedotaknjen zadnji kos pečene fazane na krožniku. Medtem se je zadeva slovenske gimnazije in konvikta za dijake obrnila, kakor je to po časopisih že objavljeno. Naj bo še povedano, da sem s pomočjo g. dr. Stojana in župana g. dr. Bártaka našel že lepe prostore za konvikt in gimnazijo. Preteklo nedeljo sem bil tam, a v pondeljek sem mogel c. kr. namesništvo v Brnu že poročati, da je stvar rešena. Gospod dr. Bártak je med drugimi poslopiji predlagal v to svrhu obe gospodarski šoli. Dekliški oddelk se letos sploh ni otvoril, ker je lepo, novo poslopje služilo dosedaj vojaškim namenom, a v deškem oddelku je samo devet učencev, drugi so morali iti na vojsko. Odložili smo se takoj za ti dve poslopiji: v ženskem oddelku bo konvikt, gimnazija pa v deškem, ki je oddaljen od prvega samo par korakov. Dobri župan je takoj dal napraviti potrebne kopije načrtov, da sem jih mogel priložiti svojemu poročilu. Ekonomsko vodstvo prevzame Apostolat sv. Cirila in Metoda, oskrbovale ga bodo sestre iz reda usmiljenk.

»Kako pa bo za profesorje in njihove družine, za dijake, ki jih morda ne sprejmejo v konvikt, in za one družine, ki bi se morda radi svojih otrok naselile v Kroměřižu?« vprašam gg. dr. Stojana in dr. Bártaka. — »Bodite brez skrbi tudi zategadelj! Le naj pridejo! Sprejememo jih kot svoje mile goste. Radi aprovizacije se ni bati ničesar, — saj smo v Hani!«

Da dobimo dovoljenje deželnega odbora, ki je lastnik obeh poslopij, je prišel dr. Bártak takoj drugi dan v Brno, pa sva šla skupaj v deželni dvorec. Namestnik deželnega glavarja, dr. Pluhař, in deželni tajnik, dr. Bilovský, sta naju ljubeznivo sprejela in v imenu dežel. odbora dovolila brezplačno porabo obeh poslopij gospodarske šole. Tako je rešena zadeva, kar se tiče prostorov. Upati je, da se slovenska gimnazija in konvikt otvorita v enem mesecu, vsaj pa z Novim letom. Toliko obenem na znanje vsem onim, ki se v tej zadevi z raznimi vprašanji obračajo na dopisnika.

Iz Kroměřiža sem potoval v Prostějov (Prossnitz). Ko sem opravil svoje službene stvari, sem obiskal vrlega župnika in pesnika g. Karla Dostála, ki je tudi član pomožnega odbora za begunce z juga. »Pokojska« mi odpre in pové, da je »pan fara« doma. Njegovo stanovanje je pravi muzej krasnih originalnih slik in drugih dragocenih umetnin. Ponudi mi cigaro in čašo vina, pa se razplete razgovor o naših beguncih, o politiki in o — slovenski književnosti, katero pozna prav dobro. Dostál Lutinov je sam pesnik »po božji milosti«, priznan lirik in epik, predvsem pa je znamenita njegova satira. Urejuje in izdaja revijo »Archa«, in v vsaki številki najdeš tudi njegovih prispevkov. Omeniti moram, da prevaja z nedoseženo umetnostjo tudi klasične pesnitve iz nemščine, latinščine in drugih jezikov, in malokje najdeš tako dovršenih prevodov kakor je njegov prevod »Grofa habsburškega«. Življenje in trpljenje njegovo je v marsičem podobno osodi našega Simona Gregorčiča. Mogel bi napisati celo knjigo o Dostálu in njegovem pesniškem delovanju, a le ozke meje so dane mojim skromnim »Pismom«, drugega gradiva je mnogo, zato naj omenim za danes poleg »Arche« le njegovi lepi zbirki »Osudy« (1913) in »Šlehy a něhy« (1914) V prvi knjigi se pesnik spominja tudi našega Gregorčiča ob njegovi šestdesetletnici rojstva v krasni pesmi »Basník«, kjer riše Gregorčičovo usodo, ki je obenem tudi njegova:

Basník...
své peklo a své nebe
před světem obnaží (odkriva).

Kdos (nekdo) nad tím zaplápolá
radostí plamenem,
a někdo po tom srdci
uhodí kamenem.

To srdce básníkovy
je světa zrcadlo —
a proto roztříšeno
v kout mnohé zapadlo...

Ko čitaš njegovo zbirko »Šlehy a něhy«, (mi bi rekli: Zaušnice in božanje), te pri nekterih satirah zaskeli na licu, a pri drugih se ti zdi, kakor da

te gladi mehka roka po razoranem čelu. Naj navedem samo nekoliko primerov. Iz »Kapucinske kontemplace« (str. 87):

Můj otče, máte mnoho koní,
— — — — —
což (kaj) nevíte, že ranou bíče
kuň šlechtný se pokazí? — —
Iz »Epigramov« (str. 101):
Vino sladké kysne v ocet,
olej hořkne žlukne — (postane
grenko in žaltavo)
i sladkému zpěvačkovi (pesniku)
někdy ta žluč pukne;
Zkušenost, zvláště politika
z lyrika křeše satirika.

Proč — proto. (Zakaj — zato.)

Proč zlobí se ti lidé na tě?

Proč bijí do tebe tak zprudka? (silno)

Cos (kaj) udělal jim, že jsi v blatě? —

»Nic. Ja jim vidím do

žaludka.« —

Te odlomke sem podal ne toliko v proslavo odličnega pesnika Dostála, kolikor s tem namenom, da čitateljji vidijo, kako z malim trudom razumemo tudi češke pesnike, in kako lahko se nam odpró bogati zakladi češke književnosti, katero tako — malo poznamo...

Pozdrav Vam, gospod urednik, in vsem rojakom na jugu!

Proti katarom nedosegljiv.	LIBERSKI Emin in Konstantinov vrelce. Redno ga je rabilo pokoj. Mjg. Velicanstvo cesar in kralj Frano Jožef I. Dobiva se povsod ali po ravnanstvu vrelca v Liberech.
----------------------------------	---

Sprejme se takoj pošten in zanesljiv 2836

mlinar in žagar

obenem. Mesečna plača 60 kron s stanovanjem, hrano in pijačo. Sanko Kušan, posestnik itd. v št. Jerneju na Dolenjskem.

Na, cenejše
dežnike in
solnčnike
domačega izdelka

priporočila po najnižji ceni in najboljši kakovosti
glavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,

Fred Škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno.

Nikakega zobobola
več, nobenih noči brez spanja. »Fides«
lajsa bol pri vseh zobeh kakor tudi
pri najhujših revmat, zobnih bole-
činah, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri
neuspehu donar muza! Cena K 1.50,
3 tube K 4.—, 6 tub K 5.50. — Nikake
zobne priloge več. Še ena bela zob-
o nim ljudem. Takojšnji učinek. Cena
K 2, 3 at. K 5. Kemo ny, Kaseau 1, pošt. pr. 12-7. 42 Ogrska

MATTONI
JEDINSTVEN
U SVOJOJ
ANALITIČNOJ
KAKVOČI

NAJBOLJE
ODAVNA NAJSIGUR-
NIJE PORODIČNO
PIČE

GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIZNI
KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:

A Šarabon in Julius Elbert.

Pri nakupu blaga za zimo se pri-
poroča trdka

O. BERNATOVIČ,
Ljubljana, Mestni trg 5—6.

V zalogi se nahaja raznovrstno blago
za dame in sicer: kostumi, plašči vol-
neni, baržunasti, iz gladkega in preša-
nega pliša, razne kožuhovalne garmi-
ture, posamezna krila in bluze v najmo-
dernejšem kroju in barvah. —

Mične novosti v konfekciji za gospode.
dekuje in dečke, vse po primerno nizkih
cenah. —

Za OREHOVE ter javorove, češnjeve in macesnove esenove,

HLODE

plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa
PETER ANGELO,
 žaga, Seebach pri Beljaku, poprej Ljubljana

G. F. Jurásek

vzglavalec glasovirjev
in igravec glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in desetletno jamstvo. Specijalni zavod za vglasevanje ter popravila vseh glasbil. Vzglavalec v »Glasbeni matici« ter v vseh slovenskih zavodih.

Slov. voj. narodne pesmi
za štiri glasove, 1915.

Fran Marolt, Ljubljana, K 1-50 in K 1-80. Solam, župniščem, društvom, vojakom itd. najtopleje priporočamo. — Najlepše darilo!

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13
pri »Figovcu«

se priporoča slav. cerkvenim predtojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakov stega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za stekla stivo v figurah in navadni ornamenti, stavbno ter portorno steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirjev za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago.

Pozor! Blago Pozor!

se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se,

da pri meni kupite najcenejše: vsakovrstno perilo, čevlje in vse potrebščine za življenje. Se po stari ceni: velika zaloga umetnih cvetlic, nagrobnih venecov s trakovi in napisom, dokler zaloga.

Kat. Widmayer

pri »Solincu«
za vodo.

500K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam.

Cena ločku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončki v K 6-50. Stotine zahvalnic in priznalic. Kemeu, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12-42 Ogrsko. 2631

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.
Ceniki tranko. 553 Ceniki tranko.

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

2383

Božič 1916.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem posebno ugodno nakupil veliko množino juvelov, zlatnine, srebrnine in vse to le v prvovrstnih tovarnah.

Vsled tega prosim velecenjene odjemalce, da si pri nakupu božičnih daril ogledajo osobito briljantne predmete ter se prepričajo o njih najboljši kakovosti.

V nadi, da mi bo mogoče kot strokovnjaku vsakogar kar najbolje postreči, se najvljudneje priporočam

velespoštovanjem

Lud. Černe

juvelir

Ljubljana,

Wolfova ulica št. 3

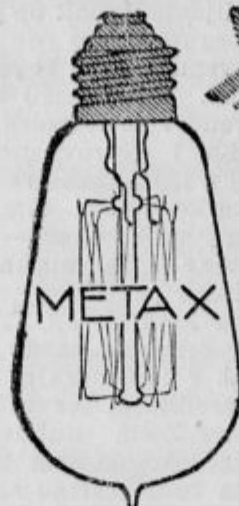
Proda se pod ugodn. pogoji

hiša

v Ljubljani s prodajalniškim lokalom in vec stanovanji. Se raje se zamenja z manjšo hišo in večjim vrtom. Pojasnila v Novem Vodmatu Vodmatska ulica št. 75 od 2 do 1/4 ure popoldne.

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov

Orehov les v hloh, Kostanjev les v polenih in hloh

2407

kupim

vsako vagonko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neozgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914.

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 173.490.838—

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 48.732.022-76

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosio.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

Nasproti hotela »Unione«

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slike, karje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Cene kolikor mogoče zmerne.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Tehnična pisarna

2780

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zajamčena.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. feb. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

Novih srečk Avstr. rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron

Turških srečk . . . 200.000, 400.000 in 200.000 kron

3% zemljiških srečk iz l. 1889 . . . 90.000 in 90.000 frank.

3% zemljiških srečk iz l. 1889 . . . 60.000 in 100.000 kron

17 žrebanih vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:

3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročili!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Podpisujte 5. avstr. vojno posojilo!

Podpisovanja 5. avstr. vojnega posojila naj se vsakdo udeleži.

Nihče naj se ne izključi! Vsak naj pomaga po močeh!

Vojno posojilo pripomore, da bo naša domovina dosegla naglo in konečno, sijajno zmago, in oblaži položaj našim hrabrim boriteljem na bojišču.

Kdor hoče oboje, mora podpisati vojno posojilo!

V vojnem posojilu je denar vsaj toliko varen in nosi vrhutega mnogo višje obresti, kot v kakih drugih papirjih ali v kaki banki ali hranilnici.

Kdor ne porabi te prilike in svojim sredstvom primerno ne podpiše vojnega posojila, zanemarija svoje dolžnosti nasproti svoji domovini in nasproti našim hrabrim vojakom v boju, škoduje pa tudi samemu sebi, sovražnik je svojega lastnega denarja.

G. kr. avst. voj. pomož. zaklad za vdove in sirote se stavlja po podpisnem deželnem mestu, po okrajnih zastopstvih, njih voditeljih ter krajevnih zastopnikih svojega vojno-zavarovalnega oddelka na razpolago vsem onim osebam, ki bi rade podpisale vojno posojilo, in oskrbuje brezplačno vse korake ki so v zvezi s tem podpisovanjem.

Naslovi okrajnih zastopov: Ljubljana, Postojna, Krško, Kočevje, Novomesto, Kranj, Črnomelj, Litija, Kamnik, Radoljica, Logatec.

G. kr. avst. voj. pomož. zaklad za vdove in sirote,

Oddelček: Vojno zavarovanje

Deželno mesto za Kranjsko v Ljubljani, Francovo nabrežje 1.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic, Vagal Marijin trg — So. Petra cesta. Dejniški kapital 60,200.000 K Reserve 17,000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1916 K 133.330.091.-

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih prealov samoshranbe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Najlepša božična darila

kakor velika izbira
briljantov in vošnih ur
po najnižjih cenah.

Izšel je novi cenik s kole-
darjem, tudi po pošti gratis.
Cene brez poviška.

Za obilni obisk vlijudno vabi tvrdka

F. ČUDEN, Prešernova ulica 1
v Ljubljani.

Ljubljana, Starigrad 28 (prej v
Gorici) v. pr. p. svojo novo
zalogo čokolad, šiv. strojev,
gramofonov, žepnih elektr.
svetiljk, vedno svežih baterij
itd. Pismena naročila se iz-
vrše takoj.

AMERIKANSKI SLOVENEK

je prvi slovenski list v Ame-
riki. — Ustanov. leta 1891. —
Stane 15 K letno. — Izhaja v
torek in petek v lastnem domu.

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.

Cenjenim rojakom in slavnim de-
narnim zavodom priporočamo svoj

BANČNI ODDELEK

za pošiljanje denarja na vse
kraje in izvrševanje vseh to-
zadevnih bančnih poslov. —

Vse naše poslovanje je zajamčeno!

KOSTANJEV LES

plačuje vedno najvišje cene in sprejema
pismene ponudbe z navedbo množine le-
sa in cene

JOSIP KRALJ
Ljubljana, Franca Josipa cesta 7.

Od visoke c. kr. deželne vlade za Kranjsko z odlokom dne 9. oktobra
1916, št. 30.912,

koncesijonirana pisarna za revizijo
voznih listov ter reklamacijskih in
tarifnih pojasnil,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 29.

Uradne ure: dopoldne od 1/2 9. — 1/2 12. ure,
popoldne od 1/2 3. — 1/2 6. ure, razven nedelje in praznikov.

V revizijo izročeni vozni listi se pregledujejo točno in s
strogo pazljivostjo. 2751 Honorar nizek.

Božične in novoletne

kakor tudi umetniške, vojaške in razne druge vrste

razglednice

dalje raznovrstni pisemski papir v mapah, vojnopoštne do-
pisnice ter sploh vse v trgovino s papirjem spadajoče stvari
prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah

L. Pevalek, Ljubljana, Zidovska ul. 4

Okraski in svečke za božično drevo. Valika zaloga znamen iz vseh delov sveta!

Baržun.

Višek letošnje mode.

Bogata izbira v različnih kakovostih in barvah.

A. & E. Skaberné

veletrgovina z manufakturnim blagom

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

100 litrov domače pijače
osvež., slastne in zelo gaseče siankovasak
sam napravi z majh. stroški. V zalogi so:
ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec,
muškadni brusovec, poprovi metovec, po-
marančevce, prvenčevce, višnjevece. Ne-
uspeh izkl. Ta dom. pijača se lahko pije
poleti hladna, pozimi tudi vroča mesto
ruma ali zganja. Sestavine z nat. navod.
stanejo 10 K franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice,
večja gospod., delavnice itd., neprecen. vredn., ker to
delavca sveži in ne upijani in njegova delazm. nič ne trpi.
Jan. Grollich, Engel-Drogerie, Brno 643, Moravsko.

Krasni rodovitni

vinograd

z lepim posestvom v Bizeljski okolici se
radi rodbinskih, razmer po zelo ugodnih
pogojih ceno proda.
Naslov pove upr. lista lista pod št. 2827.

Prijave za

V. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO

I. Štiridesetletno 5 1/2% amortizacijsko državno posojilo à K 92.— netto od K 55.— nom. naprej
II. 1. junija 1922 plačljive 5 1/2% državne zakladnice à K 95.— netto

sprejema ŽIVNOSTENSKÁ BANKA, PODRUŽNICA V TRSTU
Trst, Via Ponterosso 7 in Via Mar. Teresa 20 v lastni palači.

2816

Pojasnila, kako zamorete pri podpisovanju vojnega posojila zvišati svoje dohodke, in o raznih načinih ter ugodnostih subskripcije,
dajemo drage volje brezplačno ustmeno in pismeno.

Kranjska deželna banka

sprejema prijave na

peto 5 1/2% avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. 40 letno 5% amortizacijsko državno po-
sojilo, za K 100 nominale
92 kron.

II. 5% dne 1. junija 1922 povračljivi državnoza-
kladni listi v zneskih najmanj po K 1.000, za
K 100 nominale
96 kron.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje banka
hipotekarna in komunalna posojila.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na

peto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. 40letno 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo 92 kron. - II. 5 1/2 % dne 1. junija 1922 povračljivi državno zakladni listi 96 kron.

Vrednostni papirji avstr. vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

10 letna garancija.

Nad 5 milijonov v rabi.

Dober, zanesljiv, lep,

šivalni stroj se dobi le pri:

Naslov za pisma:

Jos. Peteli c, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

Josip Petelinc-u

tovarniška zaloga

„Gritzner in Afrana“

strojev v pripravi in luksuz opremah, barva lesa poljubna, vsi stroji vežejo (štikajo), krpa jo perilo in nogavice ter šivajo naprej in nazaj. — Pouk v vezenju brezplačen v hiši. — Zalogo si vsak lahko ogleda ter posamezne sisteme strojev poskusi v trgovini v Ljubljani, sv. Petra nasip 7, blizu frančišk. mostu, za vodo, levo, 3. hiša.

8 vinarjev

(za 1 dopisnico) Vas stane moj glavni cenik, ki se Vam dopošlje — na zahtevo brezplačno. —

Prva tovarna ur JAN KONRAD, c. in kr. dvor. založnik Brůx št. 1552 (Česko.)

Nikel ali jeklene ure na sidro K 2.—, 7.—, 8.—, Vojno-spominske nikeln ali jeklene ure K 11.—, K 2.—: armadne radij. ure iz niklja ali jekla K 12.—, K 10.—. Budilke, stenske in ure na stojalo v veliki izbiri po nizkih cenah. Sletno plemenito jamstvo. Posilja po povzetju. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Specialni oddelek platna

v trgovini

A. ŠARC, lasnica JADVIGA ŠARC

Ljubljana, Selenburgova ul. 5

nudi se priložnost za dobri in ceni nakup:

rjuh
brisačk
prtov
prtičev
brisač

švicarska vezenina

odejnih rjuh
blazin
pern, blazin
pernic
žepnih robcev

Zimske perile za vojake.

Ivan Gričar

Šelenburgova ulica št. 3.

Zaloga

izgotovljenih oblek

za

gospode in dečke

2155

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale L 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskošile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Teda j čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel sklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjenci.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji viagateljem so za poši-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

Od 1. januarja 1917 po 4 1/2 %.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 K 519.848.40. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Bogumil Remec, c. kr. profesor v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. v. učitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aloš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton Odež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Miškar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

ZADRUŽNA ZVEZA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta 38

sprejema prijave za

5. avstrijsko vojno posojilo

Subskripcijska cena znaša za 100 K čistih

K 92.—

za 40letno 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo,

K 96.—

za 5 1/2 % državne zakladnice vračljive dne 1. junija 1922.

Oskrbujejo se tudi potrebne vinkulacije.